

Załącznik do uchwały Nr XVII/190/2016
Rady Miejskiej w Stargardzie
z dnia 5 kwietnia 2016r.

Sprawozdanie z działalności
**Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej**
w Stargardzie
w 2015 roku

Spis treści

Spis treści.....	2
I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	3
1. Zadania.....	3
2. Kadra MOPS – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych.....	4
II Struktura dochodów i wydatków w 2015 r.	5
1. Dochody.....	5
2. Wydatki.....	6
III. Pomoc społeczna.....	9
1. Informacje ogólne.....	9
2. Rodziny objęte pomocą społeczną.....	10
2.1. Powody przyznania pomocy.....	10
2.2. Wydatki na pomoc społeczną.....	11
3. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.....	13
3.1. Zasiłki stałe.....	13
3.2. Zasiłki okresowe.....	13
3.3. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.....	14
4. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej.....	14
4.1. Posiłek.....	14
4.2. Ubranie.....	14
4.3. Schronienie.....	15
4.4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne.....	16
4.5. Pomoc rzeczowa.....	17
4.6. Sprawienie pogrzebu.....	17
4.7. Poradnictwo specjalistyczne.....	18
4.8. Interwencja kryzysowa.....	19
4.9. Praca socjalna.....	19
4.10. Usługi opiekuńcze.....	20
4.11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	21
4.12. Pobyt i usługi w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia.....	21
5. Realizacja programów osłonowych.....	24
5.1. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.....	24
5.2. Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób.....	26
5.3. Realizacja Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.....	26
IV. Realizacja programów z zakresu integracji społecznej i społeczno – zawodowej.....	27
1. Program „Aktywizacja i Integracja”.....	27
2. Projekt „Pomocna dłoń”.....	27
3. Projekt „Uwierzyć w siebie”.....	28
4. Prelekcja dot. profilaktyki nowotworowej połączonej z instruktażem samobadania piersi na fantomie.....	28
5. Projekt „Uśmiech dziecka na Dzień Dziecka”.....	28
6. Projekt „WSPARCIE DLA RODZINY – Pomocna dłoń asystenta”.....	29
7. Zabawa przy choince – projekt na Mikołajki.....	29
8. „Stargard Przyjazny rodzinie”.....	29
V. Inne działania związane z pomocą społeczną.....	31
1. Prace społecznie użyteczne.....	31
2. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.....	33
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	34
4. Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne.....	34
5. Współdziałanie z Centrum Integracji Społecznej.....	35
6. Obsługa techniczno-organizacyjna Zespołu Interdyscyplinarnego.....	35
7. Obsługa techniczna Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	36
VI. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej.....	36
1. Potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej.....	36
2. Potrzeby szkoleniowe.....	37
3. Potrzeby związane z zabezpieczeniem funkcjonowania Ośrodka.....	38
4. Potrzeby w zakresie rozwoju usług na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej.....	38
VII. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.....	38
1. Realizacja zadań.....	38
2. Potrzeby związane z realizacją zadań.....	45
VIII. Dodatki mieszkaniowe.....	46
1. Dodatki mieszkaniowe.....	46
2. Zryczałtowany dodatek energetyczny.....	49
IX Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.....	51
1. Świadczenia rodzinne.....	51
2. Fundusz alimentacyjny i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.....	58
X. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.....	61

I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

1. Zadania.

Podstawowym zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i miejskich programów osłonowych.

Obowiązek przedstawienia sprawozdania z działalności Ośrodka oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej wynika z treści art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zgodnie z postanowieniami Statutu w 2015 r. MOPS realizował także przekazane mu zadania wynikające z innych ustaw:

- 1) przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych i zryczałtowanych dodatków energetycznych,
- 2) przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- 3) prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- 4) należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- 5) potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej,
- 6) organizowanie i finansowanie prac społecznie użytecznych,
- 7) prowadzenie obsługi technicznej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 8) prowadzenie obsługi techniczno-organizacyjnej Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 9) prowadzenie postępowań i realizacja świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy-Miasta Stargard.

W związku z realizacją powyższych zadań wydano łącznie 25.784 decyzje administracyjne, z czego dotyczące:

• świadczeń pomocy społecznej	-	16.408,
• dodatków mieszkaniowych	-	3.366,
• dodatków energetycznych	-	604,
• świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	-	4.868,
• stypendiów i zasiłków szkolnych	-	538.

Ponadto wydano 1.190 zaświadczeń oraz przekazano korespondencję do klientów i instytucji w ilości 15.657 szt.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie prowadzi stronę internetową, na której w roku 2015 ukazywały się komunikaty oraz informacje dotyczące działalności MOPS. Strona Ośrodka (www.mops.stargard.pl) została dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

2. Kadra MOPS – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Według stanu na 31.12.2015 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnienie wynosiło 144 etaty przy zatrudnieniu 149 pracowników, z tego:

- pracownicy etatowi MOPS – 134, w tym:
  - 1 pracownik przebywał na urlopie bezpłatnym,
  - 1 pracownik przebywał na urlopie wychowawczym,
  - 2 pracowników przebywało na urlopie rodzicielskim.
- osoby zatrudnione w ramach robót publicznych – 6,
- osoby zatrudnione w ramach umowy na zastępstwo – 5,
- 3 osoby zatrudnione na czas określony po umowie o pracę w ramach robót publicznych,
- 1 osoba zatrudniona do dnia porodu.

Z uwagi na konieczność ciągłego doskonalenia zawodowego 79 pracowników MOPS uczestniczyło w 34 szkoleniach, w szczególności z zakresu:

- specjalistyczne szkolenia dla pracowników socjalnych (przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wspieranie rodziny i piecza zastępcza, szkoła dla rodziców i wychowawców, zmiany w pomocy społecznej, praca socjalna z rodziną i trudnym klientem, kontrakt socjalny, doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, zasady skutecznej komunikacji, specyfika pracy w instytucjach pomocy społecznej – obsługa klienta).
- specjalistyczne szkolenie dla opiekunek domowych,
- specjalistyczne szkolenia dla pozostałych pracowników w zakresie:
  - prawo i czas pracy, rachunkowość budżetowa, gospodarka finansowa i rachunkowość ośrodków pomocy społecznej, zmiany kwalifikacji budżetowej, dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny, składki ZUS,
  - stosowanie procedury administracyjnej w zakresie zadań realizowanych przez instytucje pomocy społecznej (praktyka wydawanych decyzji administracyjnych, świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny, zmiany ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Kodeks Postępowania Administracyjnego).

Pracownicy tutejszego Ośrodka w 2015 r. brali udział w seminariach i konferencjach na terenie całego kraju:

- Konferencja Pracowników Socjalnych,
- Rola Ośrodka Pomocy Społecznej i Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Kierunki Polityki Senioralnej ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnych form opieki,
- Konferencja Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „Forum”.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy pracownicy tutejszego Ośrodka (ok. 20 osób) uczestniczyli w zajęciach samoobrony prowadzonej przez funkcjonariusza Policji, które będą kontynuowane w roku 2016 a także wszyscy pracownicy MOPS zostali przeszkoleni w zakresie posługiwania się gazem pieprzowym.

W celu podnoszenia jakości świadczonej pracy socjalnej i terapeutycznej w 2015 r. prowadzone były superwizje. Superwizja jest formą wsparcia pracownika, której celem jest pomoc w analizie swojej pracy z rodziną, refleksji odnośnie przeszkód w kontakcie z nią, a przede wszystkim zapewnienie wysokiej jakości świadczonej terapii i pracy socjalnej.

W 2015 r. przeprowadzono superwizje dla 10 pracowników (w tym 6 terapeutów i 4 pracowników socjalnych).

II Struktura dochodów i wydatków w 2015 r.

1. Dochody.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskuje dochody własne, które przekazywane są do budżetu gminy oraz dochody związane z realizacją zadań zleconych i własnych rozliczanych z urzędem administracji państwowej (dotacje na dofinansowanie zadań własnych), które przekazywane są do budżetu państwa. W 2015 r. uzyskano dochody w łącznej kwocie 1.199.313,67 zł, w tym:

- dochody własne - 468.430,99 zł,
- dochody rozliczane z urzędem administracji państwowej - 730.882,68 zł.

W ramach dochodów własnych MOPS uzyskał dochód z tytułu:

- odpłatności za wykonane usługi opiekuńcze - 120.599,94 zł,
- odpłatności za pobyt w Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy – 18.924,33 zł,
- odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu dla Osób Starszych – 36.489,46 zł,
- odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej dotyczące rozliczenia z lat ubiegłych – 4.151,87 zł,
- rozliczenia zaliczek na koszty biegłych sądowych w sprawach leczenia odwykowego oraz kar umownych za nieterminową realizację umów przez biegłych – 2.722,00 zł,
- odzyskanych kosztów upomnień i egzekucyjnych – 2.933,13 zł,
- odsetek od środków na rachunkach bankowych – 1,89 zł (inne odsetki),
- prowizji za rozliczenie podatku od osób fizycznych – 1 520,00 zł,
- kar, grzywien i odszkodowań – 306,00 zł,
- refundacji z Powiatowego Urzędu Pracy prac społecznie użytecznych – 189.990,36 zł,
- zwrotu wydatków z Powiatowego Urzędu Pracy (zwroty z lat ubiegłych) – 2.216,72 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 815,00 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz odsetek – 84.449,70 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej – 630,67 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych oraz nieodebranych (przedawnionych) ryczałtów mieszkaniowych – 2.199,94 zł,
- sprzedaży składników majątkowych – 202,50 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych stypendiów – 277,48 zł.

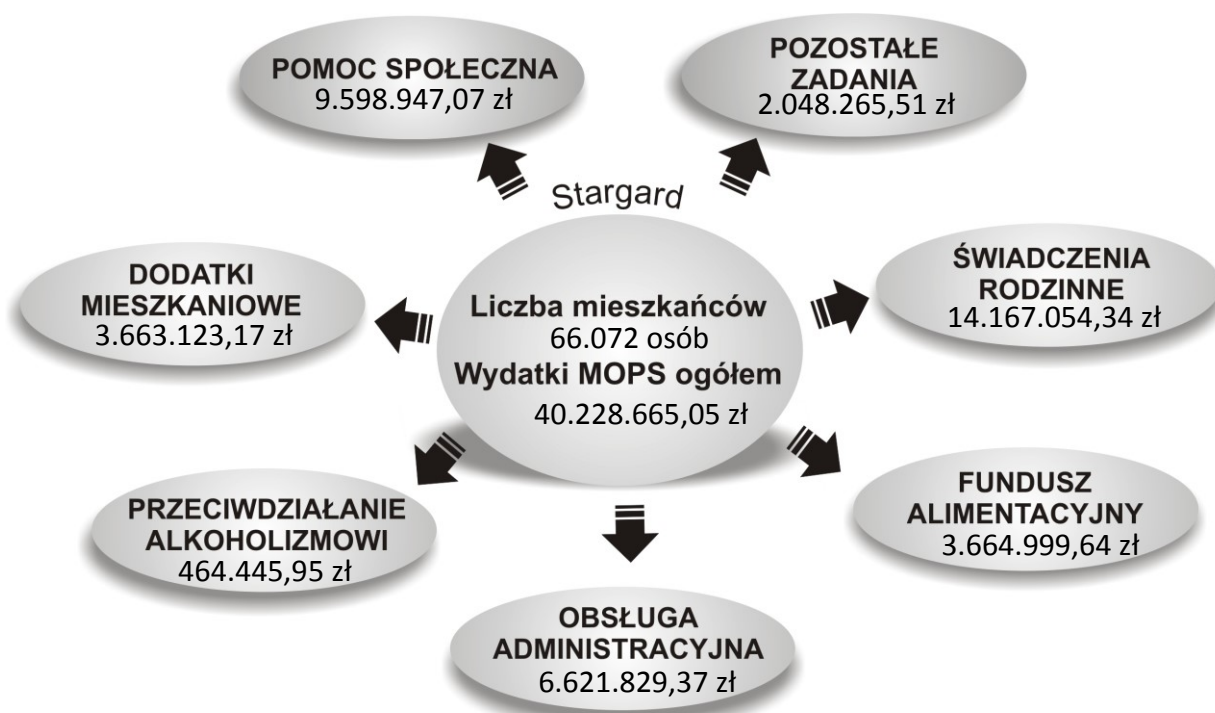
W ramach dochodów rozliczanych z urzędem administracji państwowej uzyskano dochód z tytułu:

- odpłatności za usługi świadczone w Środowiskowym Domu Samopomocy – 9.402,23 zł,
- zwrotu przez dłużników alimentacyjnych zaliczek alimentacyjnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz odsetek od spłat – 669.552,59 zł,
- nienależnie pobranych zasiłków z pomocy społecznej (stałe i okresowe), świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, oraz rozliczeń świadczeń ZUS – 51.927,86 zł.

Dochody związane z realizacją zadań wykazują niewielką tendencję wzrostową. W 2014 r. uzyskano dochód 1.197.348,74 zł, a w 2013 r. - 1.088.615,43 zł.

2. Wydatki

Poniższy schemat przedstawia ogólne wydatki MOPS oraz wydatki na poszczególne rodzaje działalności w 2015 r.

W wydatkach ogółem największą pozycję stanowią wydatki na świadczenia rodzinne – 35 % (w 2014 r. – 35 %), a następnie: pomoc społeczną – 24 % (w 2014 r. – 24 %), utrzymanie Ośrodka i obsługę administracyjną – 16 % (w 2014 r. – 15 %), dodatki mieszkaniowe – 10 % (w 2014 r. – 10 %), fundusz alimentacyjny – 9 % (w 2014 r. – 9 %) oraz wydatki na pozostałe zadania – 5 % (w 2014 r. 6%) i przeciwdziałanie alkoholizmowi – 1 % (w 2014 r. – 1 %).

W stosunku do 2014 r. wydatki MOPS ogółem wzrosły o 1.357.175,40 zł. Wzrost wydatków dotyczył w szczególności wydatków na: domy pomocy społecznej o 303.441,02 zł, pieczę zastępczą o 93.312,37 zł, stypendia o 94.815,10 zł, świadczenia rodzinne o 174.761,48 zł, fundusz alimentacyjny o 29.338,66 zł.

Spadek wartości wydatków nastąpił m.in. w dodatkach mieszkaniowych o 635.077,36 zł, zasiłkach okresowych o 127.878,09 zł, zasiłkach stałych o 107.887,29 zł.

W Stargardzie wg stanu na 31 grudnia 2015 r. zameldowanych było 66.072 osoby (w 2014 r. – 67.081 osób), w tym na stałe 64.850 osób i czasowo 1.222 osoby.

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały wg struktury wiekowej:

- do lat 18 - 11.379 osób,
- powyżej 18 lat do 65 roku życia - 43.847 osób,
- powyżej 65 roku życia - 9.624 osoby

Z analizy porównawczej wynika, m.in., że:

- 6,6 % mieszkańców miasta korzysta ze świadczeń pomocy społecznej (w 2014 – 6,5 %),
- 4,4 % dzieci i młodzieży korzysta z dożywiania w szkołach (w 2014 r. – 7 %),
- 4,7 % osób po 60 r. ż. korzysta z różnych form pomocy społecznej, w szczególności usług opiekuńczych (w 2014 r. – 3 %).
- 27,9 % dzieci i młodzieży korzysta z zasiłków rodzinnych (w 2014 – 28,9 %),
- 3,84 % mieszkańców miasta pobiera zasiłki pielęgnacyjne (w 2014 – 4 %),
- 4,9 % mieszkańców miasta korzysta z dodatków mieszkaniowych (w 2014 – 5,9 %).

Tabela 1. Struktura wydatków budżetowych na realizację zadań w 2015 r.

Wydatki	Ogółem	Źródło finansowania			
		Środki własne	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone	Udział % w wydatkach ogółem
Pomoc społeczna	9.598.947,07	4.614.240,24	4.918.993,83	65.713,00	24,00
Zasiłki celowe	585.450,19	585.450,19	0,00	0,00	
Zasiłki okresowe	1.752.102,30	2.296,27	1.749.806,03	0,00	
Zasiłki stałe	2.112.870,03	0,00	2.112.870,03	0,00	
Pogrzeby	16.65,29	16.565,29	0,00	0,00	
Program osłonowy przeciwko wybranym typom chorób	1.193,35	1.193,35	0,00	0,00	
program rządowy "Pomoc państwa w zakresie żywienia"	1.428.180,88	579.056,88	849.124,00	0,00	
Składki zdrowotne	207.193,77	0,00	207.193,77	0,00	
Domy pomocy społecznej	2.148.482,05	2.148.482,05	0,00	0,00	
Usługi opiekuńcze	1.281.196,21	1.281.196,21	0,00	0,00	
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	65.713,00	0,00	0,00	65.713,00	
Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	3.663.123,17	3.628.393,06	0,00	34.730,11	10,00
świadczenia rodzinne	14.167.054,34	0,00	0,00	14.167.054,34	35,00
Świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne oraz zasiłki dla opiekuna	13.082.679,83	0,00	0,00	13.082.679,83	
składki emerytalno-rentowe	919.413,31	0,00	0,00	919.413,31	
składki zdrowotne	162.961,20	0,00	0,00	162.961,20	
Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne	2.000,00	0,00	0,00	2.000,00	
Fundusz alimentacyjny	3.664.999,64	0,00	0,00	3.664.999,64	9,00
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	464.445,95	464.445,95	0,00	0,00	1,00
Pozostałe zadania	2.048.265,51	1.127.588,92	892.646,59	28.030,00	5,00
Stypendia	1.115.808,24	223.161,65	892.646,59	0,00	
Prace społecznie użyteczne	316.556,30	316.556,30	0,00	0,00	
Pieczna zastępcza	580.931,18	580.931,18	0,00	0,00	
Zespół interdyscyplinarny	2.240,70	2.240,70	0,00	0,00	
Decyzje o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych	28.030,00	0,00	0,00	28.030,00	
Projekty integracyjne pozostałe	4.699,09	4.699,09	0,00	0,00	
Obsługa administracyjna	6.621.829,37	4.974.916,77	1.113.148,00	533.764,60	16,00
Ogółem	40.228.665,05	14.809.584,94	6.924.788,42	18.494.291,69	100,00

Tabela 2. Analiza porównawcza 2015/2014

Wydatki	Ogółem 2015	Ogółem 2014	Różnica
Pomoc społeczna	9.598.947,07	9.553.896,48	45.050,59
Zasiłki celowe	585.450,19	623.037,31	-37.587,12
Zasiłki okresowe	1.752.102,30	1.879.980,39	-127.878,09
Zasiłki stałe	2.112.870,03	2.220.757,32	-107.887,29
Pogrzeby	16.565,29	13.351,41	3.213,88
Program osłonowy przeciwko wybranym typom chorób	1.193,35	2.227,00	-1.033,65
program rządowy "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	1.428.180,88	1.442.927,04	-14.746,16
Składki zdrowotne	207.193,77	221.162,32	-13.968,55
Domy pomocy społecznej	2.148.482,05	1.845.041,03	303.441,02
Usługi opiekuńcze	1.281.196,21	1.229.771,66	51.424,55
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	65.713,00	75.641,00	-9.928,00
Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne	3.663.123,17	4.298.200,53	-635.077,36
świadczenia rodzinne	14.167.054,34	13.992.292,86	174.761,48
Świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne oraz zasiłki dla opiekuna	13.082.679,83	12.716.281,44	366.398,39
składki emerytalno-rentowe	919.413,31	746.733,14	172.680,17
składki zdrowotne	162.961,20	96.278,28	66.682,92
Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne	2.000,00	433.000,00	-431.000,00
Fundusz alimentacyjny	3.664.999,64	3.635.660,98	29.338,66
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	464.445,95	477.453,55	-13.007,60
Pozostałe zadania	2.048.265,51	2.274.975,85	-226.710,34
Stypendia	1.115.808,24	1.020.993,14	94.815,10
Prace społecznie użyteczne	316.556,30	372.533,65	-55.977,35
Pieczna zastępcza	580.931,18	487.618,81	93.312,37
Zespół interdyscyplinarny	2.240,70	2.580,41	-339,71
Decyzje o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych	28.030,00	20.800,00	7.230,00
Sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi	0,00	1.217,80	-1.217,80
Projekty integracyjne - efs	0,00	369.132,91	-369.132,91
Projekty integracyjne pozostałe	4.699,09	99,13	4.599,96
Obsługa administracyjna	6.621.829,37	6.125.580,64	496.248,73
Ogółem	40.228.665,05	38.871.489,65	1.357.175,40

III. Pomoc społeczna.

1. Informacje ogólne.

Organizację, zadania, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Trudna sytuacja życiowa (m. in. bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, uzależnienia, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.) oraz posiadane dochody nie przekraczające kryteriów dochodowych określonych w oparciu o próg interwencji socjalnej warunkują prawo do bezzwrotnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Kryterium dochodowym dla **osoby samotnie gospodarującej** był dochód netto nie przekraczający kwoty **542 zł**, od października 2015 r. - **634 zł** natomiast dla **osoby w rodzinie** – kwoty **456 zł**, od października 2015 r. – **514 zł**.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Osobie odbywającej karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo do świadczeń z pomocy społecznej, natomiast tymczasowo aresztowanej zawiesza się prawo do świadczeń z pomocy społecznej. Za okres tymczasowego aresztowania nie udziela się świadczeń.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w MOPS zatrudniona była w 2015 r. wykwalifikowana kadra, w szczególności 39 pracowników socjalnych.

Pracownicy MOPS realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w celu udzielenia efektywnego wsparcia ściśle współpracowali z wieloma instytucjami, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, w szczególności z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Centrum Socjalnym „Caritas”,
- Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi,
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej,
- Polskim Czerwonym Krzyżem,
- Domami Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- Placówkami Opiekuńczo-Wychowawczymi,
- Szkołami,
- Komendą Powiatową Policji,
- Strażą Miejską,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Klubem Abstynenta,
- Publicznymi i Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
- Chrześcijańską Służbą Charytatywną,
- Poradniami Zdrowia Psychicznego,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Służbą zdrowia.

2. Rodziny objęte pomocą społeczną.

2.1. Powody przyznania pomocy.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2015 r.		2014 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1.520	2.847	1552	2839
Sieroctwo	1	1	6	17
Bezdomność	190	236	195	243
Potrzeba ochrony macierzyństwa	111	473	110	445
Bezrobocie	922	2.121	1008	2250
Niepełnosprawność	823	1.282	905	1431
Długotrwała lub ciężka choroba	994	1.535	1026	1567
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	414	1.377	452	1469
▪ rodziny niepełne	345	1.014	376	1072
▪ rodziny wielodzietne	97	513	95	519
Przemoc w rodzinie	24	70	21	57
Alkoholizm	121	145	115	147
Narkomania	20	31	11	16
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	34	45	38	46
Zdarzenia losowe	0	0	3	5
Sytuacje kryzysowe	0	0	2	3

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie na dzień 31 grudnia 2015 r. zarejestrowanych było 2.500 osób (3.111 osób w 2014 r.).

Wskaźnik bezrobocia wynosił 5,7 %.

W stosunku do 2014 r. stwierdza się nieznaczny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej jedynie w czterech przypadkach: alkoholizmu i narkomanii oraz przemocy w rodzinie i potrzebie ochrony macierzyństwa.

W pozostałych przypadkach/powodach warunkujących przyznanie pomocy odnotowano spadek liczby rodzin.

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	2015 r.		2014 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem, w tym:	2.403	4.402	2345	4377
- o liczbie osób 1	1.477	1.477	1424	1424
2	370	740	348	696
3	245	762	260	780
4	162	648	174	696
5	82	410	81	405
6 i więcej	58	365	58	376

Z zestawienia wynika, że w stosunku do 2014 r. zwiększyła się o 58 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz liczba osób w tych rodzinach o 25.

W ogólnej liczbie rodzin, tj. 2.403, rodziny z dziećmi stanowiły 779 rodzin (w 2014 r. – 808 rodzin) o łącznej liczbie osób 2.566 (w 2014 – 2.670 osób), rodziny niepełne – 449 (w 2014 - 465 rodzin) i rodziny emerytów i rencistów – 336 (w 2014 r. – 313 rodzin).

Przeciętna liczba osób w rodzinie – 1,83.

2.2. Wydatki na pomoc społeczną.

W 2015 r. w stosunku do 2014 r. nastąpił wzrost o 45.050,59 zł wydatków ogółem na realizację zadań wyszczególnionych w tabeli nr 5. Najwyższy wzrost wydatków wystąpił w pozycjach:

- opłaty na domy pomocy społecznej o 303.441,02 zł,
- usługi opiekuńcze o 51.424,55 zł,

Znaczny spadek wydatków nastąpił w pozycjach dotyczących:

- zasiłków okresowych o 127.878,09 zł,
- zasiłków stałych o 107.887,29 zł,
- zasiłków celowych o 37.587,12 zł.
- pomocy państwa w zakresie dożywiania o 14.746,16 zł.

Tabela 5. Struktura wydatków – zadania własne i zlecone.

Formy pomocy	2015 r.		2014 r.	
	Liczba rodzin	Kwota w zł	Liczba rodzin	Kwota w zł
Usługi opiekuńcze	111	1.281.196,21	116	1.229.771,66
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	65.713,00	6	75.641
Opłaty za domy pomocy społecznej	101	2.148.482,05	97	1.845.041,03
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	540	207.193,77	606	221.162,32
Sprawienie pogrzebu	11	16.565,29	7	13.351,41
Pomoc państwa w zakresie dożywiania, w tym:	1.879	1.428.180,88	1.963	1.442.927,04
posiłek dla dzieci i młodzieży/l.os.	550	343.579,08	552	317.732,50
Zasiłki stałe	515	2.112.870,03	535	2.220.757,32
Zasiłki okresowe, w tym z powodu:	1.150	1.752.102,30	1.212	1.879.980,39
• Bezrobocia	747	1.060.051,00	908	1.410.024
• długotrwałej choroby	435	401.663,00	272	207.640
• niepełnosprawności	111	107.668,00	139	128.080
Zasiłki celowe ogółem, w tym :	1.425	585.450,19	1.464	623.037,31
W formie specjalnych zasiłków celowych	294	55.076,00	191	79.157,00
• ubranie	471	31.360,00	465	32.460
• leki i leczenie	327	90.135,86	350	82.269,14
• drobne remonty	8	2.792,40	19	1.430,00
• opał	617	200.676,74	704	271.250,00
• gaz	84	9.675,73	87	8.251,71
• energia elektryczna	109	13.569,80	105	10.591,29
• sprzęt domowy	9	1.650,00	21	4.568,00
• zdarzenia losowe	0	0	5	3.100
• zasiłki na inne cele	758	70 095,37	131	12.058,12
• żywność i posiłki	165	96 304,46	125	67.755,70
• dofinansowanie do schronienia	88	67.996,49	82	60.738,46
Program osłonowy	6	1.193,35	8	2.227
Razem:	2.125	9.598.947,07	2.125	9.553.896,48

3. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.

3.1. Zasiłki stałe.

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód był niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. 542,00 zł, od października 2015 r. – 634 zł,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie były niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, tj. 456,00 zł,
- kwota zasiłku nie może być wyższa niż 604 zł miesięcznie i niższa niż 30 zł miesięcznie.

W 2015 r. z zasiłków stałych korzystało ogółem 515 osób na łączną kwotę 2.112.870,03 zł, w tym 422 osoby samotne otrzymały zasiłki stałe na łączną kwotę 1.867.501,03 zł. Średnia kwota zasiłku wyniosła 439,20 zł miesięcznie. Natomiast 96 osób pozostających w rodzinie otrzymało 245.369,00 zł. Średnia kwota zasiłku wyniosła 283,35 zł miesięcznie.

Zasiłki stałe stanowią drugą pozycję w wydatkach na zasiłki z pomocy społecznej. Na zasiłki stałe MOPS otrzymał 100 % dotacji z budżetu państwa.

3.2. Zasiłki okresowe.

Zasiłek okresowy przysługuje, w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej - 542 zł, od października 2015 r. – 634 zł,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny - 456 zł x liczba członków rodziny, od października 2015 r. – 514 zł x liczba członków rodziny.

Wysokość zasiłku okresowego ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie,
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ww. kryteriami nie może być niższa (kwota gwarantowana, wypłacana z budżetu państwa) niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Dotyczy to sytuacji, gdy różnica wynosi mniej niż 20 zł.

Okres na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

W 2015 r. w stosunku do 2014 r. nastąpił spadek ogólnej liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy o 62 rodziny, w szczególności z powodu bezrobocia o 161 rodzin a wzrost o 163 rodziny z powodu długotrwałej choroby.

Na wypłatę zasiłków okresowych przeznaczono 1.752.102,30 zł, tj. mniej o 127.878,09 zł w stosunku do 2014 r. Kwota 1.749.806,03 zł pochodziła z dotacji z budżetu państwa a 2.296,77 zł ze środków własnych gminy. Zasiłki okresowe stanowią trzecią pod względem wielkości wydatków pozycję w wydatkach na pomoc społeczną.

3.3. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby życiowej może być przyznany zasiłek celowy, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw a także kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie / rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie / rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Ogółem na wypłatę zasiłków celowych, w tym specjalnych celowych przeznaczono w ramach środków własnych gminy 585.450,19 zł na realizację różnorodnych potrzeb (rodzaje świadczeń określone zostały w tabeli nr 5). Jedna rodzina otrzymała w 2015 r. średnio 411 zł.

Wydatki na wypłatę zasiłków celowych były niższe w stosunku do 2014 r. o kwotę 37.587,12 zł.

4. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej.

4.1. Posiłek.

Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić (art. 48 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

Posiłki przyznane dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole mogą być realizowane w formie ich zakupu.

Dożywianie w szkołach i wypłata zasiłków na zakup posiłku lub żywności w celu przygotowania posiłku realizowane były w 2015 r. w oparciu o Uchwałę Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020, o którym mowa w pkt. 5.1 niniejszego sprawozdania.

4.2. Ubranie.

Przyznanie niezbędnego ubrania następuje poprzez dostarczanie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku.

MOPS nie dysponuje magazynem z odzieżą używaną. W Ośrodku znajdują się pojemniki, do których można przekazywać ubrania, a osoby potrzebujące wybierają asortyment im przydatny. W tym zakresie nie jest prowadzona ewidencja.

W przypadku gdy występuje brak odpowiedniego ubrania, osoby są kierowane do organizacji pozarządowych, w szczególności PKPS, lub otrzymują pomoc finansową na zakup ubrania.

W 2015 r. 471 rodzin otrzymało pomoc finansową na zakup ubrania w łącznej kwocie 31.360,00 zł (średnia kwota zasiłku - 67 zł).

4.3. Schronienie.

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Na terenie miasta Stargard pomoc osobom bezdomnym świadczona była przez:

- 1) Centrum Socjalne „Caritas” w Stargardzie w zakresie:
  - a) wydawania posiłków,
  - b) udzielania schronienia w:
    - Schronisku dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Krasińskiego 10 – 44 miejsca + 6 miejsc interwencyjnych w okresie zimowym,
    - Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy ul. Krasińskiego 19 – 45 miejsc (w tym 40 dla mieszkańców Stargardu i 5 dla mieszkańców powiatu),
    - ogrzewalni dla osób bezdomnych (także osób będących pod wpływem alkoholu nie wymagających leczenia szpitalnego i nie agresywnych) przy ul. Krasińskiego 10 – maksymalnie do 20 miejsc.
- 2) Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi przy ul. Okulickiego 3 w zakresie:
  - a) udzielania posiłków,
  - b) wydawania suchego prowiantu,
  - c) udzielania schronienia dla mężczyzn, kobiet i dzieci – 56 miejsc.
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie:
  - a) działalności informacyjnej dotyczącej możliwości uzyskania różnorodnych form pomocy społecznej, w tym schronienia na terenie miasta, województwa oraz poza jego terenem,
  - b) poradnictwa w sprawach, m. in. mieszkaniowych, leczenia, w tym odwykowego, załatwiania spraw urzędowych, uzyskania stopnia niepełnosprawności,
  - c) pracy socjalnej skierowanej do osób przebywających w schroniskach, altanach ogrodowych i innych miejscach pobytu polegającej, m. in. na:
    - pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności,
    - pomocy w uzyskaniu świadczeń emerytalnych lub rentowych,
    - reprezentowaniu i pośredniczeniu w załatwianiu spraw urzędowych,
    - aktywizowaniu i wspieraniu w utrzymaniu higieny osobistej, trzeźwości, ubioru odpowiedniego do pory roku, poszukiwaniu lub utrzymaniu pracy,
    - kontaktowaniu ze specjalistami (prawnik, terapeuta, doradca zawodowy, pracownik d.s. kadr, przedstawiciel TBS) w celu zdobycia ogólnej wiedzy z zakresu możliwości poprawy sytuacji osób bezdomnych,
  - d) udzielania pomocy: pieniężnej - zasiłki stałe, okresowe, celowe i niepieniężnej: składki zdrowotne lub objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, skierowanie do schronisk, pomoc w postaci ciepłych posiłków, udzielenie pomocy w formie ubrania.

W kręgu zainteresowania pracowników socjalnych w 2015 r. były 334 osoby bezdomne (291 osób dorosłych + 43 dzieci), w tym:

- 219 bezdomnych stargardzian przebywających na terenie miasta (183 osoby dorosłe plus 36 dzieci),
- 25 stargardzian przebywających poza Stargardem,
- 90 osób bezdomnych spoza Stargardu przebywających na terenie miasta (83 osoby dorosłe plus 7 dzieci).

Z liczby 219 bezdomnych stargardzian przebywających na terenie miasta:

- w CS „Caritas” schronisku dla bezdomnych mężczyzn przebywało 64 mężczyzn,
- w GOW przebywały 71 osoby, w tym 35 dzieci,
- w schronisku SLB przebywało 31 mężczyzn, 2 kobiety i 1 dziecko,
- 31 osób przebywało w altanach ogrodowych, z czego 29 osób korzystało z pomocy społecznej, a 2 osoby objęte były jedynie monitoringiem i ewentualnie poradnictwem,
- 19 stargardzian przebywało w ogrzewalni i pomieszczeniach niemieszkalnych.

Pomoc finansową i w naturze w ramach pomocy społecznej otrzymało 236 osób bezdomnych, w tym 28 osób spoza Stargardu.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej współpracę z osobami bezdomnymi prowadziło trzech pracowników socjalnych.

W 2015 r. pracownicy socjalni przeprowadzili z osobami bezdomnymi ogółem 795 wywiadów środowiskowych, w tym:

- w sprawie udzielenia pomocy – 633,
- na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej – 121,
- inne wywiady – 41.

Z 90 osób bezdomnych przybyłych do Stargardu z terenu innych gmin:

- w schronisku SLB przebywało 59 osób, (w tym 11 kobiet i 7 dzieci),
- w GOW – 6 osób, (kobiety),
- w altanach ogrodowych, pomieszczeniach niemieszkalnych i ogrzewalni – 19 osób,
- w CS „Caritas” – 6 osób (mężczyźni).

Wśród ogółu osób bezdomnych, osoby bezdomne z terenu innych gmin stanowią 26,95 %.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni zawarli 96 kontraktów socjalnych z osobami bezdomnymi, w wyniku których:

- 11 osób uczestniczyło w różnych formach aktywizacji zawodowej, tj. CIS, prace społecznie użyteczne,
- 22 osoby podjęły terapię odwykową (z różnym skutkiem),
- 11 rodzin usamodzielniało się uzyskując mieszkanie,
- 7 osób podjęło zatrudnienie,
- 27 osób zerwało kontrakt socjalny,
- 18 osób zrealizowało uzgodnienia kontraktu mające na celu poprawę sytuacji materialno-bytowej np. poszukiwali pracy, złożyli wniosek o lokal socjalny.

W 2015 roku 56 osób to środowiska nowe, dotychczas nie notowane w Ośrodku jako osoby bezdomne, w tym 3 osoby z eksmisji mieszkaniowych.

Pracownicy socjalni przy wykonywaniu swoich zadań na rzecz bezdomnych, na co dzień współpracują z policją, strażą miejską i streetworkerami.

Na opłatę schronienia wydatkowano kwotę 67.996,49 w formie zasiłku celowego za 88 osób. Większość osób pokrywało wydatki w ramach posiadanych zasobów, tj. z emerytur, rent, zasiłków stałych i okresowych.

4.4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Opłacanie składek zdrowotnych za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008 Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.).

W 2015 r. MOPS opłacił składkę zdrowotną za 540 świadczeniobiorców niepodlegających ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, w tym za:

- 23 dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego – 3.136,00 zł,
- 79 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS – 23.079,00 zł,
- 436 osób pobierających zasiłek stały – 180.203,77 zł,
- 2 osoby bezdomne realizujące program wychodzenia z bezdomności – 755,00 zł.

MOPS przekazuje Narodowemu Funduszowi Zdrowia informacje dotyczące zgłoszenia dzieci do ubezpieczenia zdrowotnego i opłacania składki, w pozostałych przypadkach wydawane są decyzje administracyjne, które są również przesyłane do NFZ.

Wartość wydatków na ten cel w 2015 r. to kwota 207.193,77 zł. Średnia wysokość 1 świadczenia – 40,36 zł.

4.5. Pomoc rzeczowa.

Pracownicy socjalni w ramach współpracy z instytucjami, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi pozyskali, zorganizowali lub wytypowali rodziny korzystające z pomocy społecznej do uzyskania wsparcia niepieniężnego, m.in.:

- pozyskali od osób prywatnych sprzęt domowy, który został przekazany 8 rodzinom,
- wytypowali 25 dzieci do wypoczynku w okresie wakacji w Moryniu – wyjazd został zorganizowany przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie,
- wytypowali 34 rodziny wielodzietne do odbioru paczek żywnościowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia przekazanych przez Prezydenta Miasta Stargard,
- wytypowali 7 rodzin do odbioru paczek w ramach projektu „Szlachetna paczka”,
- wytypowali 38 rodzin do odbioru pieluch z Polskiego Czerwonego Krzyża,
- pozyskali z Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej pościel, koce, kołdry dla osób u których sprawowane są usługi opiekuńcze,
- w Ośrodku przyjmowane były: odzież, obuwie, zabawki,
- 32 rodziny otrzymały drewno opałowe,
- pozyskano jabłka w ilości 40 skrzynek od stowarzyszenia „Progres” i przekazano 57 rodzinom,
- w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa we współpracy z Chrześcijańską Służbą Charytatywną przy ul. Brzozowej wydano 823 skierowania do otrzymania żywności dla 1.979 osób.

4.6. Sprawienie pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę zgodnie z wyznaniem zmarłego.

W 2015 r. zlecono sprawienie 11 pogrzebów MPGK w Stargardzie w oparciu o podpisaną umowę. Osoby zmarłe nie były ubezpieczone i nie pozostawiły masy spadkowej, nie miały rodziny lub rodzina nie była w stanie sprawić pochówku z uwagi na trudną sytuację finansową. Średni koszt pogrzebu wyniósł 1.657,84 zł.

Ogółem na sprawienie pogrzebów wydano 18.236,30 zł. (w tym 1 pogrzeb zrefundował ZUS w kwocie 1.671,01 zł.)

4.7. Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.

Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Poradnictwo specjalistyczne świadczone było w MOPS w 2015 r. przez psychologów, prawnika i pracowników socjalnych.

Terapia realizowana była w 221 rodzinach, w tym w 146 zgłoszonych w 2015 r. poprzez:

- prowadzenie terapii dzieci i młodzieży – 122 rodziny,
- prowadzenie terapii dorosłych – 99 rodzin.

Specjaliści zatrudnieni w zespole Psychologiczno-Terapeutycznym udzielili na terenie szkół podstawowych i gimnazjum 1.641 porad.

Terapeuci prowadzili także Szkołę dla Rodziców. W spotkaniach brało udział 11 rodziców.

Efekty pracy terapeutycznej:

• poprawa relacji z rodziną i funkcjonowania psychospołecznego	-	88 osób,
• nabycie umiejętności pełnienia ról	-	64 osoby,
• zwiększenie samoświadomości	-	93 osoby,
• zmniejszenie zachowań agresywnych	-	48 osób,
• nabycie umiejętności radzenia sobie ze złością	-	72 osoby,
• podjęcie terapii odwykowej	-	21 osób,
• zaangażowanie rodziców w życie dziecka	-	46 osób,
• poprawa wyników w nauce	-	26 osób,
• wzrost umiejętności interpersonalnych	-	68 osób,
• zniwelowanie zachowań destrukcyjnych (nieokaleczanie się)	-	9 osób,
• odkrycie własnych zasobów	-	89 osób,
• wzmocnienie umiejętności interpersonalnych w relacji z dziećmi	-	52 osoby,
• wzrost poziomu wglądu opiekunów dziecka w relacje rodzinne	-	56 osób,
• ustalenie zasad, praw i obowiązków rodziny	-	77 osób,
• nabycie umiejętności wyznaczania granic, wyrażania uczuć, określenia potrzeb	-	87 osób,
• poprawa zachowania w szkole	-	45 osób,
• zniwelowanie zachowań opozycyjno-buntowniczych	-	44 osób,
• zmotywowanie do utrzymania abstynencji	-	6 osób.

Poradnictwo prawne realizowane było poprzez:

- udzielanie konsultacji i porad – 1.125, w tym dla klientów MOPS - 790 i pracowników Ośrodka – 335,
- pomoc w sporządzaniu wniosków i pism procesowych - 924,
- reprezentowanie w sądzie - 43 sprawy.

Ponadto terapeuci i konsultant-prawnik brali udział w spotkaniach organizowanych w ramach realizowanych programów dotyczących reintegracji społeczno-zawodowej oraz na bieżąco współpracowali w ramach konsultacji z pracownikami socjalnymi.

4.8. Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi.

Pracownicy MOPS podejmowali działania w ramach interwencji kryzysowej w 6 przypadkach. Podejmowane interwencje dotyczyły:

- udzielania wsparcia psychicznego, socjalnego lub prawnego w rodzinach dotkniętych pożarem – 1,
- odebrania dzieci z rodzin, w których pobyt stanowił zagrożenie zdrowia lub życia dla małoletnich - 3,
- umieszczenia w GOW osób dotkniętych przemocą – 2.

4.9. Praca socjalna.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Pracownicy socjalni w oparciu o wywiad środowiskowy dokonują diagnozy sytuacji osób/rodzin planując pomoc finansową, rzeczową, pracę socjalną i terapeutyczną.

W 2015 r. pracownicy socjalni przeprowadzili ogółem 8.096 wywiadów (w 2014 – 8.262 wywiady), w tym, m. in:

1) w sprawie pomocy społecznej	-	6091
2) w sprawie dodatków mieszkaniowych	-	204
3) w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej	-	39
4) w sprawie świadczeń rodzinnych	-	352
5) w sprawie oddłużenia czynszowego	-	411
6) w sprawie potwierdzenia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego	-	137
7) w sprawie przemocy	-	47
8) w sprawie wydania opinii o rodzinę zastępczą	-	14
9) na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej	-	189
10) w sprawie umorzenia świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	-	27
11) wywiady alimentacyjne na potrzeby tut. Ośrodka	-	357
12) dotyczące DPS	-	206

oraz sporządzili 7.195 pism (w 2014 r. – 5.204) do różnych instytucji dotyczących sytuacji świadczeniobiorców, jak również odpowiadali na pytania 8 klientów drogą e-mail.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zawiera kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną. Pracownicy socjalni w 2015 r. sporządzili 1.190 kontraktów socjalnych, w tym dotyczących w szczególności:

1) bezrobocia	-	910
2) bezdomności	-	36
3) uzależnienia	-	124
4) przemocy	-	15
5) oddłużenia czynszowego	-	73
6) innych problemów	-	32

Pracownicy socjalni w 2015 r. objęli pracą socjalną ogółem 1.879 rodzin, realizując różnego rodzaju pomoc, usługi i poradnictwo, w zależności od problemów występujących w rodzinach.

Poza kontraktem socjalnym pracą socjalną było objętych 780 rodzin. Praca socjalna ze społecznością lokalną była realizowana sporadycznie, przy okazji realizacji programów dotyczących integracji społecznej.

4.10. Usługi opiekuńcze.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić.

Wydatki na usługi opiekuńcze obejmują koszty związane z funkcjonowaniem Działu Usług Opiekuńczych, m. in. koszty osobowe i pochodne, badania lekarskie, świadczenia pracownicze wynikające z przepisów bhp i funduszu świadczeń socjalnych, bilety komunikacji miejskiej, ekwiwalent za odzież roboczą, środki higieny, zakup materiałów biurowych.

Koszt realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w kolejnym punkcie jest zadaniem obowiązkowym gminy.

W 2015 r. wydatki związane ze świadczeniem przez opiekunki domowe MOPS usług opiekuńczych, wyniosły 1.281.196,21 zł.

Usługi opiekuńcze świadczone były przez 25 opiekunek domowych zatrudnionych na czas nieokreślony, które okresowo wspomagane były przez 5 opiekunek zatrudnionych w ramach robót publicznych i prac społecznie użytecznych (średnio 3 osoby miesięcznie).

Część usług zlecał Prezydent Miasta Stargard i do realizacji Centrum Integracji Społecznej w Stargardzie przy ul. Krasińskiego 19 w ramach realizowanego przez CIS programu reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych.

Z usług opiekuńczych korzystało ogółem 176 osób, na rzecz których świadczone były usługi w ilości 46.859 godzin, z tego opiekunki MOPS wypracowały 33.930 godzin u 111 osób, a opiekunki CIS – 12.929 godzin u 65 osób.

Spośród osób korzystających z usług opiekuńczych w 2015 r. zmarło 29 osób, 28 osób zrezygnowało ze świadczenia usług, 9 osób zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W ogólnej liczbie 176 osób korzystających z usług opiekuńczych, 24 osoby świadczone miały usługi nieodpłatnie z uwagi na niski dochód a 52 osoby z tytułu wieku świadczone miały nieodpłatnie 1 godzinę usług.

W roku 2015 usługami opiekuńczymi objęto 48 osób, które w poprzednich latach nie korzystały z tej formy pomocy, w tym:

- 11 osób samotnych,
- 23 osoby zamieszkujące samotnie ale posiadające rodziny,
- 14 osób zamieszkujących z rodziną.

Odpłatność za 1 godzinę usług opiekuńczych ustalono na kwotę 25,51 zł.

Dochód z tytułu odpłatności uzyskano w kwocie 120.599,94 zł.

4.11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób je świadczących, warunki i tryb pobierania opłat określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. NR 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były w ramach zadań zleconych i obejmowały usługi świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Opiekunki MOPS świadczyły usługi w ilości 2.802 godziny usług na rzecz 6 osób w ich środowisku zamieszkania. Cenę 1 godziny usług ustalono na kwotę 21,97 zł.

Koszt realizacji tego zadania to kwota 65.713 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były także przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Stargardzie w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard. MOPS nie wydatkował w ramach własnego budżetu kosztów na realizację tego zadania.

Koszt 1 godziny usług wyniósł 7,73 zł. Usługi świadczone były dla 27 osób zamieszkujących w mieszkalniach wspomaganych. Koszt realizacji tego zadania wyniósł 127.000 zł.

Z tytułu odpłatności za ww. usługi dochód gminy wyniósł 23.124,28 zł.

4.12. Pobyt i usługi w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia.

1. Domy pomocy społecznej.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2015 r. MOPS dofinansował bądź pokrył koszty pobytu w domach pomocy społecznej 103 osobom, które przebywały w:

- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Dolicach – 32 osoby, w tym 19 kobiet,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Darskowie – 3 osoby, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Fabianowie – 1 – kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i przewlekle psychicznie chorych w Nowogardzie – 8 osób, w tym 5 kobiet,

- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Pyrzycach - 8 osób, w tym 4 kobiety,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Wałczu – 1 mężczyzna,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Woli Chruścińskiej – 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Włociborzu – 1 mężczyzna,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Żydowie – 3 mężczyzn,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku w Krzekcu – 5 mężczyzn,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Moryniu – 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych w Szczecinie – 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Piotrowicach – 9 osób, w tym 4 kobiety,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Myśliborzu – 3 kobiety,
- Domu Pomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie w Resku - 2 mężczyzn,
- Domu Pomocy dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych w Żabowie - 13 osób, w tym 9 kobiet,
- Domu Pomocy dla osób przewlekle somatycznie chorych w Białogardzie – 3 osoby w tym 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie – 1 dziecko dziewczynka,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Szczecinie – 3 mężczyzn,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Ziębicach – 1 mężczyzna,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Śniatowie – 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Modrzewcu – 1 mężczyzna,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Bornem Sulinowie – 1 mężczyzna.

W 2015 r. w domach pomocy społecznej umieszczono 25 osób. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. na umieszczenie oczekiwało 17 kolejnych osób.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt / burmistrz / prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.

W 2015 r. koszt utrzymania mieszkańca był najniższy w Domu Pomocy Społecznej w Moryniu – 2.682,80 zł a najwyższy w Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Szczecinie – 3.500,00 zł. We wszystkich domach pomocy społecznej nastąpił wzrost kosztów utrzymania w stosunku do 2014 roku średnio o około 120 zł.

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70 % swojego dochodu.

Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępni).

W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300 % kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

Opłata za pobyt 103 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wnoszona była przez:

- mieszkańca domu i rodzinę w 12 przypadkach,
- mieszkańca domu i MOPS w 91 przypadkach.

Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 2.219.864,62 zł. Odpłatność rodzin w 2015 r. wyniosła 71.382,57zł. MOPS dopłacał do pobytu mieszkańca średnio 1.737,17 zł miesięcznie.

Wartość wydatków MOPS po uwzględnieniu odpłatności rodzin wyniosła 2.148.482,05 zł.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy mieści się przy ul. Brzozowej 26 w Stargardzie, dysponuje 40 miejscami. Świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwiązywaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym osobom z zaburzeniami intelektualnymi.

Prowadzenie ŚDS jest zadaniem zleconym gminie. MOPS kieruje osoby do ŚDS po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, wydaje decyzje administracyjne, w których określa odpłatność za pobyt oraz przyjmuje opłaty.

W 2015 r. z usług ŚDS korzystały 44 osoby. W oparciu o obowiązujące przepisy odpłatność miesięczną ustala się w wysokości 5 % kwoty dochodu osoby, jeżeli przekracza 300 % odpowiedniego kryterium dochodowego.

Za usługi świadczone w ŚDS opłaty wniosło 12 osób na łączną kwotę 9.402,23 zł.

3. Środowiskowy Dom Samopomocy typu AC dla dorosłych osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Ww. ŚDS mieści się przy ul. Limanowskiego 24 w Stargardzie w siedzibie Polskiego Czerwonego Krzyża. ŚDS jest prowadzony w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard. MOPS wydaje skierowania do Domu na podstawie wywiadu środowiskowego w formie decyzji administracyjnej.

ŚDS rozpoczął swoją działalność 1 grudnia 2015 r., dysponuje 15 miejscami. Z usług korzystało 14 osób - nieodpłatnie. W oparciu o obowiązujące przepisy odpłatność miesięczną ustala się w wysokości 5 % kwoty dochodu osoby, jeżeli dochód przekracza 300 % odpowiedniego kryterium dochodowego.

4. Dzienny Dom Pobytu dla Osób Starszych.

Dzienny Dom Pobytu dla Osób Starszych mieści się w siedzibie Polskiego Czerwonego Krzyża w Stargardzie przy ul. Limanowskiego 24. DDP jest prowadzony w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard organizacji pozarządowej Zachodniopomorskiemu Oddziałowi Okręgowemu PCK w Szczecinie.

MOPS wydaje skierowania do DDP na podstawie wywiadu środowiskowego w formie decyzji administracyjnej. Podstawą odpłatności jest dochód osób kierowanych.

Nie ponoszą odpłatności osoby, jeżeli dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, odpowiednio 542 lub 456 zł x liczba osób w rodzinie do września 2015 r., a od października 2015 r. 634 zł lub 514 zł.

W 2015 r. MOPS skierował do DDP 6 osób. Ogólna liczba uczestników w Dziennym Domu Pomocy wynosiła 21 osób.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. z usług DDP korzystało 16 osób. DDP dysponuje 20 miejscami.

5. Gminny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia.

Gminny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia przeznaczony jest dla 40 osób. Na koniec grudnia 2015 r. w GOW przebywało 35 osób (w tym 20 kobiet i 15 dzieci). W okresie od stycznia do grudnia 2015 r. w GOW przebywało 85 osób, w tym 77 otrzymało skierowanie z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie (71 osób z powodu bezdomności i 6 osób z powodu przemocy). Gminny Ośrodek Wsparcia zapewnia całodobowy pobyt i wyżywienie, ochronę przed przemocą, wsparcie terapeutyczne i doradcze w poszukiwaniu pracy, opiekę nad dziećmi w przypadku podjęcia pracy i porady w zakresie praw obywatelskich.

Część osób przebywa nieodpłatnie, część dopłaca do pobytu ze swoich środków finansowych w oparciu o wydane przez MOPS decyzje. Dochód z tytułu opłat za pobyt w GOW w 2015 r. wyniósł 18.924,33 zł.

5. Realizacja programów osłonowych.

5.1. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Od 1 stycznia 2014 r. realizowany jest „Program gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020. Program został utworzony i przyjęty przez Radę Miejską w Stargardzie Szczecińskim Uchwałą Nr XXXVI/421/2014 z dnia 28 stycznia 2014 r. w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2013 r. poz. 1024).

Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach programu udzielane było wsparcie osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe do 150 % odpowiedniego kryterium dochodowego.

Rada Miejska w Stargardzie Szczecińskim Uchwałą Nr XXXVI/423/2014 z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych podwyższyła kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności do 200 %.

Pomoc przyznana osobom, których dochód przekracza 150 % kryterium lecz nie przekracza 200 % kryterium dochodowego jest finansowana wyłącznie ze środków własnych gminy. Pomoc do 150 % kryterium jest finansowana z budżetu gminy w nie mniej niż 40 % a z budżetu państwa w nie więcej niż 60 %.

W 2015 r. Program był finansowany ze środków własnych gminy w kwocie 576.972,00 zł oraz dotacji z budżetu państwa w kwocie 849.124,00 zł. Wydatki na realizację Programu obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6. Pomoc rzeczowa i finansowa w ramach Programu.

Wyszczególnienie	Osoby ogółem	Dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby
Liczba osób objętych Programem w tym:	3.127	466	688	2.060
• liczba osób korzystających z posiłku	542	64	494	6
➤ koszt posiłków	341.494,00	27.454,00	311.202,00	2.838,00
➤ koszt 1 posiłku	5,72	5,56	5,74	5,71
• liczba osób korzystających z zasiłku celowego	3.022	436	549	2.057
Koszt Programu ogółem	1.426.096,00	x	x	x

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności w celu przygotowania posiłku otrzymało 1.548 rodzin (3.022 osoby w tych rodzinach) przeciętnie przez 7 miesięcy w roku, średnio w kwocie 104 zł miesięcznie.

Z gorących posiłków osoby, w tym dzieci korzystały w jadalni „Caritas”, 13 stargardzkich szkołach oraz 5 szkołach poza Stargardem, gdzie dzieci pobierają naukę oraz w schronisku SLB. Na wniosek dyrektorów szkół ośmiorgu dzieciom sfinansowano posiłki z pominięciem przeprowadzania wywiadu środowiskowego.

Wydatki na realizację programu stanowią czwartą pod względem wielkości wydatków pozycję w wydatkach na pomoc społeczną.

5.2. Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób.

Program realizowany był w oparciu o uchwałę Nr XXVIII/307/09 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie przyjęcia Programu osłonowego z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób. Na poszczególne szczepienia profilaktyczne zakwalifikowano 8 osób, w tym:

- szczepienia przeciw grypie – 3 osoby; koszt – 120 zł,
- szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – 4 osób; koszt – 323,35 zł,
- szczepienia przeciw rakowi szyjki macicy – 1 osoba; koszt – 750 zł.

Łącznie za szczepienia zapłacono 1.193,35 zł.

Pomimo, że w 2015 r. MOPS przekazywał pedagogom szkolnym informacje dotyczące możliwości szczepień z prośbą o rozpropagowanie, jak również o powyższym informowali pracownicy socjalni podczas przeprowadzania wywiadów, zainteresowanie tą formą pomocy było znikome. Głównym powodem podawanym przez potencjalnych świadczeniobiorców, był brak wiary w skuteczność szczepionek, pogłębiany przez informacje medialne.

5.3. Realizacja Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.

W celu utrzymania osób i rodzin w środowisku zamieszkania oraz zapobiegania eksmisjom i bezdomności Rada Miejska w Stargardzie Szczecińskim przyjęła Uchwałę Nr XIX/221/2012 z dnia 26 czerwca 2012 r. z późn. zm. w sprawie przyjęcia Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.

Realizatorami Programu są:

- 1) Prezydent Miasta Stargard,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie,
- 3) Stargardzkie TBS Sp. z o.o. w zakresie określonym w umowach z Miastem o zarządzanie i na administrowanie mieszkaniowym zasobem Miasta.

W 2015 r. Program realizowało 181 rodzin, w tym 108 rodzin, które przystąpiły do Programu w 2014 r. Kontrakt socjalny zrealizowały 22 rodziny, uzyskując prawo do pomocy oddłużeniowej. Z uczestnictwa w Programie zostało wykluczonych 48 rodzin, m. in. z uwagi na nierealizowanie kontraktu socjalnego (w tym 1 zgon).

14 rodzin nie zakwalifikowano do uczestnictwa w Programie ze względu na:

- brak umowy ze spółdzielnią mieszkaniową i przekroczenie dochodu,
- brak zaświadczenia o dochodach rodziny,
- negatywną opinię pracownika socjalnego ze względu na brak współpracy,
- wydany wyrok Sądu o eksmisję z klauzulą wykonalności,
- posiadanie lokalu spółdzielczego własnościowego.

Uczestnictwo w Programie na dzień 31.12.2015 r. kontynuuje 111 rodzin, które zobowiązane są do realizacji kontraktów socjalnych w 2016 r.

Wśród osób zakwalifikowanych do Programu 74 rodziny korzystały z różnych form wsparcia w ramach pomocy społecznej, a 115 rodzin z dodatków mieszkaniowych.

IV. Realizacja programów z zakresu integracji społecznej i społeczno – zawodowej.

1. Program „Aktywizacja i Integracja”.

W oparciu o zawarte Porozumienie w dniu 29 września 2015 r. pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w sprawie realizacji Programu Aktywizacja i Integracja w okresie od 12 października 2015 r. do 11 grudnia 2015 r. realizowane były działania skierowane do osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z ustalonym III profilem pomocy, będących jednocześnie osobami korzystającymi z pomocy społecznej.

Program zakładał realizację przez MOPS porad specjalistycznych i grup wsparcia w wymiarze 40 godzin miesięcznie oraz skierowanie przez PUP uczestników do prac społecznie użytecznych w wymiarze do 10 godzin tygodniowo i do 40 godzin miesięcznie.

Do Programu wytypowano 10 osób, z czego 1 osoba nie przystąpiła do uczestnictwa w Programie, 2 osoby wykreślono z Programu ze względu na niewywiązywanie się z obowiązków i opuszczanie zajęć, 1 osoba przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Program ukończyło 6 osób.

Działania podjęte w ramach programu obejmowały:

- poradnictwo specjalistyczne, w tym:
  - prawne – 8 godzin,
  - psychologiczne – 18 godzin,
  - socjalne – 21 godzin (sprawy z zakresu: pomocy społecznej, działalności organizacji pozarządowych, higieny zdrowia, orzecznictwa, dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz przemocy domowej),
- poradnictwo zawodowe, w tym:
  - doradztwo zawodowe – 20 godzin,
  - podstawy obsługi komputera – 10 godzin,
- grupy wsparcia – 3 godziny z zakresu problematyki alkoholowej.

Zajęcia prowadzili pracownicy MOPS i PUP w ramach swej pracy zawodowej oraz zaproszeni specjaliści z innych dziedzin – bezpłatnie. Uczestnicy projektu skierowani byli jednocześnie do prac społecznie użytecznych w 5 zakładach pracy na terenie miasta, w których przepracowali łącznie 570 godzin.

Koszt programu **4.617,00 zł** z czego **2.770,20 zł** sfinansowane zostało z budżetu PUP.

2. Projekt „Pomocna dłoń”.

Cel projektu – świadczenie usług na rzecz osób starszych, samotnych, chorych w środowisku zamieszkania w celu poprawy jakości ich życia.

W 2015 r. w ramach prac społecznie użytecznych wykonywanych od marca do grudnia 2015 r. do programu „Pomocna dłoń” skierowane zostały dwie klientki MOPS w charakterze pomocy domowej. Zadaniem osób przydzielonych do osób starszych, chorych i samotnych było zagospodarowanie czasu wolnego i pomoc w przezwyciężaniu trudności dnia codziennego. Wytypowane osoby świadczyły usługi wspierające w miejscu zamieszkania u 13 osób wymagających wsparcia.

Usługi te polegały na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, w tym: robieniu zakupów, paleniu w piecu, utrzymaniu czystości najbliższego otoczenia, wypełnianiu

dokumentów, organizowaniu wyjść z mieszkania – spacerów. Liczba godzin przypadających na jedną osobę objętą wsparciem wynosiła około 10 w miesiącu.

Koszt projektu: 6 765,61 zł w tym:

- PSU 5 832,00 zł
- środki bhp, bilety MZK 933,61 zł.

3. Projekt „Uwierzyć w siebie”.

Cel projektu – rozbudzenie i podniesienie aktywności społeczno-zawodowej klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz zwiększenie motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej.

Projekt realizowany był w okresie od 04.05.2015 r. do 19.06.2015 r. W ramach Projektu zaangażowana grupa 6 osób pracowała na rzecz społeczności lokalnej. Trzech mężczyzn w Centrum Kształcenia Praktycznego w Stargardzie wykonywało z drewna donice kwiatowe, karmniki oraz budki dla ptaków i kotów. Trzy kobiety uczyły się obsadzania i pielęgnacji roślin w gospodarstwie szkółkarskim w Giżyńku. Wytworzone produkty z drewna przekazane zostały nieodpłatnie do Zakładu Usług Komunalnych w Stargardzie Szczecińskim i Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami/Oddział Kiczarowo oraz zostały zagospodarowane na terenie zielonym Ośrodka. Projekt był finansowany ze środków własnych MOPS. Na potrzeby Projektu uczestnikom zakupiono odzież i obuwie robocze. Program rozpoczęło i zakończyło 6 osób.

Koszt projektu: 4.355,52 zł w tym:

- PSU 2.349 zł,
- odzież ochronna, materiały stolarskie i ogrodnicze, poczęstunek 2.006,52 zł.

4. Prelekcja dot. profilaktyki nowotworowej połączonej z instruktażem samobadania piersi na fantomie.

Cel prelekcji - rozpropagowanie idei programów profilaktycznych dla podopiecznych MOPS na temat profilaktyki nowotworowej połączonej z instruktażem samobadania piersi na fantomie.

Spotkanie odbyło się w MOPS w dniu 06.05.2015 r. Uczestniczyło w nim 15 kobiet. Osoby prowadzące szkolenie (lekarz plus dwie przedstawicielki Stowarzyszenia Amazonki w Stargardzie Szczecińskim) popularyzowały wiedzę na temat choroby.

5. Projekt „Uśmiech dziecka na Dzień Dziecka”.

Cel projektu - propagowanie zdrowych form spędzania czasu wolnego - pobudzenie aktywności fizycznej.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zorganizowali w dniu 29.05.2015 r. imprezę dla piętnastorga dzieci w wieku 7 – 12 lat. Dzięki pomocy sponsorów – firm, instytucji oraz osób prywatnych dzieci spędziły dzień na pływalni miejskiej OSiR, w Pizzerii „Toskania” oraz na grach i zabawach na świeżym powietrzu na placu zabaw w Parku Chrobrego. Każde dziecko otrzymało paczkę z zabawkami oraz słodyczami.

6. Projekt „WSPARCIE DLA RODZINY – Pomocna dłoń asystenta”.

Cel projektu - wyposażenie uczestników w wiedzę i umiejętności niezbędne w kontaktach z różnymi placówkami.

W ramach projektu wsparciem objętych zostało 12 matek z 7 dzieci, w tym matki, których łącznie 9 dzieci przebywa w pieczy zastępczej. Projekt zrealizowany był w dwóch edycjach w terminie od 05.10 do 27.11.2015 r. Matki uczęszczały na zajęcia odbywające się w MOPS w zakresie: rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poszerzania wiedzy z zakresu rozwoju i potrzeb dziecka, przeciwdziałania zaniedbywaniu i krzywdzeniu dzieci, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dzieci w tym czasie zostały objęte opieką wykwalifikowanej opiekunki, która zorganizowała czas wolny poprzez gry, zabawy, rozwijanie zainteresowań. Wynagrodzenie osoby zajmującej się dziećmi finansowane było przez Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej w ramach środków konkursowych projektu „Stargard przyjazny rodzinie” oraz ze środków własnych MOPS.

Koszt projektu: 2.533,94 zł w tym:

- wynagrodzenie środki własne MOPS 939,68 zł,
- materiały i produkty do zajęć środki własne MOPS 422,36 zł,
- wynagrodzenie środki Urzędu Miejskiego.171,90 zł.

7. Zabawa przy choince – projekt na Mikołajki.

Cel główny – podtrzymywanie, propagowanie i rozwijanie tradycji kulturowo-obyczajowych związanych ze Świętami Bożego Narodzenia.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w dniu 18.12.2015 r. zorganizowali imprezę dla piętnastorga dzieci w wieku 3 – 10 lat. Dzięki środkom finansowym pozyskanym od sponsorów – firm, instytucji oraz osób prywatnych, zorganizowano w Młodzieżowym Domu Kultury imprezę mikołajkową. Dzieci brały udział w licznych konkursach i zabawach. Każde dziecko otrzymało paczkę z zabawkami oraz słodyczami.

Koszt projektu: 102.76 zł (poczęstunek dla dzieci).

8. „Stargard Przyjazny rodzinie”.

W grudniu 2015 r. zakończono realizację przedsięwzięcia pn. „Stargard przyjazny rodzinie”, polegającego m.in. na przystosowaniu pomieszczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na potrzeby prowadzonych działań terapeutyczno-psychologicznych oraz zamontowaniu elementów małej architektury na terenie przyległym do Ośrodka zgodnie z umową Nr ROPS/131/15 z dnia 17 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielenia przez Województwo Zachodniopomorskie pomocy finansowej w formie dotacji celowej w wysokości 100.000 zł (z czego 50.000 zł przypadło na cele MOPS) Gminie-Miasto Stargard Szczeciński - laureatowi Konkursu „Samorząd Przyjazny Rodzinie”.

W ramach otrzymanych środków na terenie Ośrodka wykonano następujące działania:

1. Zamontowano elementy małej architektury w formie małego, ogrodzonego placu zabaw.

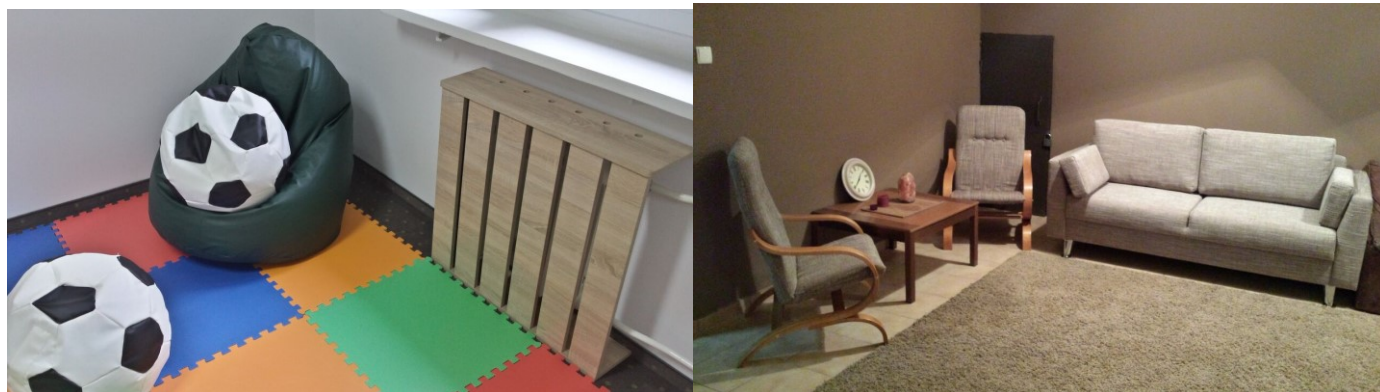

Koszt wykonania placu wraz z dokumentacją projektowo-kosztorysową wyniósł 24.500 zł z czego kwotę 15.855 zł pokryto z ww. dotacji natomiast pozostała kwotę 8.645 zł ze środków własnych Ośrodka.

2. Wykonano remont świetlicy Ośrodka i artystyczne malowanie ścian motywami dziecięcymi w świetlicy i w dwóch miejscach na korytarzach na kwotę łącznie 9.694,56 zł.

3. Zakupiono meble i sprzęt, w szczególności na potrzeby zajęć terapeutycznych o łącznej wartości 18.961,62 zł.

V. Inne działania związane z pomocą społeczną.

1. Prace społecznie użyteczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie w 2015 r. był organizatorem prac społecznie użytecznych na terenie Miasta Stargard.

Prace społecznie użyteczne organizowane były na zasadach określonych w :

- ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- porozumieniu Nr 8/2015 w sprawie sposobu organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych z dnia 01 marca 2015 r. pomiędzy Powiatem Stargardzkim – Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie Szczecińskim a Gminą-Miastem Stargard Szczeciński.

Do prac społecznie użytecznych wytypowane były osoby bezrobotne, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie (bez prawa do zasiłku), korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Osoby wyznaczone przez MOPS kierowane były przez Powiatowy Urząd Pracy do 35 Podmiotów, na rzecz których wykonywały prace, tj.:

- 1) Zespołu Szkół Nr 2 - 2 osoby, prace porządkowe,
- 2) Zespołu Szkół Nr 5 - 2 osoby, prace porządkowe,
- 3) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - 10 osób, prace porządkowe, usługi opiekuńcze, pomoc biurowa, roznoszenie korespondencji,
- 4) Stargardzkiego Centrum Kultury – 4 osoby, prace porządkowe,
- 5) Zespołu Szkół Ogólnokształcących – 1 osoba, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 6) Przedszkola Miejskiego Nr 1 – 3 osoby, pomoc nauczyciela, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 7) Przedszkola Miejskiego Nr 2 – 4 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie, pomoc nauczyciela,
- 8) Przedszkola Miejskiego Nr 3 – 3 osoby, prace porządkowe, pomoc nauczyciela,
- 9) Przedszkola Miejskiego Nr 4 – 3 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 10) Przedszkola Miejskiego Nr 5 – 3 osoby, pomoc opiekuna,
- 11) Przedszkola Miejskiego Nr 6 – 2 osoby, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 12) Szkoły Podstawowej Nr 1 - 4 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie, remontowe, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 13) Szkoły Podstawowej Nr 3 – 2 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie,
- 14) Szkoły Podstawowej Nr 4 - 4 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie, remontowe, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 15) Szkoły Podstawowej Nr 5 – 2 osoby, prace porządkowo – konserwatorskie,
- 16) Szkoły Podstawowej Nr 6 – 4 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 17) Szkoły Podstawowej Nr 7 - 4 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 18) Szkoły Podstawowej Nr 8 – 4 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie, remontowe,
- 19) Gimnazjum Nr 1 – 3 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 20) Gimnazjum Nr 2 – 2 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 21) Gimnazjum Nr 3 – 3 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,

- 22) Gimnazjum Nr 4 – 3 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 23) Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo -Wychowawczych - 6 osób, prace porządkowe,
- 24) Centrum Socjalnego Caritas – 5 osób, prace porządkowe, porządkowo – konserwatorskie, usługi opiekuńcze,
- 25) I Liceum Ogólnokształcącego – 1 osoba, prace porządkowe, konserwatorskie,
- 26) II Liceum Ogólnokształcącego – 1 osoba, prace konserwatorskie, remontowe,
- 27) Centrum Kształcenia Praktycznego – 2 osoby, prace porządkowe,
- 28) Bursy Szkolnej – 2 osoby, prace porządkowe,
- 29) Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Środowiskowy Dom Samopomocy – 2 osoby, prace porządkowe,
- 30) Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Warsztat Terapii Zajęciowej – 1 osoba, prace porządkowe,
- 31) Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej - 4 osoby, prace porządkowe konserwatorskie, pomoc kuchenna, prace remontowe, ogrodniczo-pielęgnacyjne,
- 32) Komendy Powiatowej Policji – 4 osoby, prace porządkowe,
- 33) Żłobka Miejskiego – 3 osoby, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 34) Młodzieżowego Domu Kultury - 9 osób, prace porządkowe i konserwatorskie,
- 35) Zachodniopomorskiego Oddziału PCK – Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych w Stargardzie – 2 osoby, prace porządkowe.

W okresie objętym sprawozdaniem od marca do grudnia 2015 r. uprawnionych do wykonywania prac społecznie użytecznych było 115 osób, natomiast skierowanych uwzględniając rotację było łącznie 213 osób. Średnio liczba wykonujących prace społecznie użyteczne wyniosła 106 osób miesięcznie.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych wykonywały pracę w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie. Wynagrodzenie za pracę wynosiło 8,10 zł za godzinę i wypłacane było przez MOPS wszystkim osobom wykonującym prace na terenie miasta.

Uczestnicy przepracowali łącznie 34.031 godzin. Koszt prac społecznie użytecznych wyniósł 311.939,30zł.

Pomimo tego, że realizowane działania w trybie prac społecznie użytecznych nie dają wysokiej efektywności w postaci podjęcia stałego zatrudnienia po zakończeniu działania przez Podmiot, na rzecz którego świadczona jest praca, to ze społecznego punktu widzenia dają niewymierne korzyści, m.in. przerywają bezczynność zawodową i mobilizują do kształtowania pożądanego stosunku do pracy.

Nadmienić należy, że 15 osób zrezygnowało z wykonywania prac społecznie użytecznych z powodu podjęcia pracy u innego pracodawcy.

Wielu klientów MOPS zgłasza corocznie gotowość do wykonywania prac społecznie użytecznych. Są to osoby, które mają trudności w podjęciu stałej pracy, w szczególności ze względu na wiek lub brak wykształcenia.

Tabela 7. Powody przerywania bądź rezygnacji z prac społecznie użytecznych

OSOBY, KTÓRE PRZERWAŁY, BĄDŹ ZREZYGNOWAŁY Z PSU	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OGÓŁEM
Ilość osób, która podjęła pracę u innego pracodawcy	8	7	15
Ilość osób, które przebywały na L-4	8	4	12
Ilość osób, które przerwały PSU bez usprawiedliwienia	12	19	31
Ilość osób, które odebrały skierowania z PUP i nie zgłosiły się do danego podmiotu na prace	3	5	8
Ilość osób, które nie zgłosiły się do PUP po skierowania	4	9	13
Ilość osób, które odmówiły przyjęcia PSU	2	1	3
Ilość osób, które zostały skierowane na staż	2	2	4
Ilość osób, które nie odebrały pisma z MOPS	0	2	2
Ilość osób, które zmarły	0	1	1
Ilość osób, które przyniosły zaświadczenie od lekarza o niezdolności do pracy	2	0	2
Ilość osób, które zostały osadzone w ZK	0	1	1
Ilość osób, które otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności	1	0	1
Ilość osób, które przeszły na emeryturę	0	1	1
Ilość osób, które nie zostały przyjęte do PSU w podmiotach ze względu na wygląd lub sposób zachowania.	1	2	3
Ilość osób, które podjęły uczestnictwo w CIS	3	0	3
OGÓŁEM ILOŚĆ OSÓB, KTÓRE PRZERWAŁY, BĄDŹ ZREZYGNOWAŁY Z PSU	46	54	100

2. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

MOPS wydaje decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) oraz w oparciu o zarządzenie Nr 465 / 2007 Prezydenta Miasta Stargardu Szczecińskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora i Zastępcy Dyrektora MOPS w Stargardzie Szczecińskim do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji w sprawach potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej. Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

W 2015 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano 439 decyzji administracyjnych (w 2014 r. – 321), w tym:

• potwierdzających prawo do ubezpieczenia	-	284,
• odmawiających potwierdzenia prawa	-	50,
• wygaszających potwierdzenie prawa do ubezpieczenia	-	69,
• umarzających postępowanie	-	22,
• zawieszających postępowanie	-	3,
• uchylającej prawo do ubezpieczenia	-	11.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W 2015 r. pracownicy socjalni w przypadku 12 rodzin złożyli wnioski do sądu o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej ze względu na zagrożenie przemocą.

W sprawach dotyczących przemocy w rodzinie pracownicy socjalni przeprowadzili 35 interwencji domowych współpracując z funkcjonariuszami policji, kuratorami sądowymi i pedagogami szkolnymi. Wypełnili 26 formularzy „Niebieska Karta” i przekazali do Zespołu Interdyscyplinarnego. Ponadto do Gminnego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy ul. Krasińskiego 19 w Stargardzie skierowali 2 osoby dorosłe i 4 dzieci a także w 3 przypadkach skierowali wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stargardzie o zastosowanie leczenia odwykowego. Z pomocy finansowej i w naturze korzystało 77 rodzin dotkniętych przemocą a w 24 rodzinach przemoc była głównym powodem udzielenia pomocy.

W ramach „Programu edukacyjnego dla osób uwięzionych w przemoc domową” w okresie od stycznia do maja terapeuci kontynuowali zajęcia z 2014 roku dla osób doznających przemocy. Zajęcia odbywały się 1 raz w tygodniu. Program rozpoczęły i ukończyły 2 osoby, które następnie uczestniczyły w terapii indywidualnej.

W 2015 r. rozpoczęto drugą edycję zajęć dla osób doznających przemocy. Zgłosiło się 6 osób, które uczestniczyły w zajęciach nieregularnie. Odbyło się 5 spotkań, po czym grupa uległa rozwiązaniu, gdyż uczestnicy nie zdecydowali się na terapię indywidualną.

4. Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne.

Zgodnie z Porozumieniem z dnia 13 czerwca 2000 r. zawartym pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie organizacji pomocy dla osób zwalnianych z zakładów karnych i ich rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 r. udzielił pomocy 34 osobom po opuszczeniu zakładu karnego.

W celu poprawy sytuacji materialnej osadzonych i ich rodzin osobom, które opuściły zakład karny przyznano następujące świadczenia:

• zasiłki stałe	-	4,
• zasiłki okresowe	-	25,
• zasiłki celowe	-	26,
• potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych	-	6.

Pracownicy socjalni podpisali 26 kontraktów socjalnych, które szczegółowo określały kierunki działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób po opuszczeniu zakładu karnego i ich rodzin. Uzgodnienia dotyczyły m.in.: obowiązku uzyskania dowodu osobistego, złożenia niezbędnych dokumentów w celu uzyskania mieszkania komunalnego, poszukiwania pracy i w razie jej otrzymania – utrzymania zatrudnienia, podjęcia terapii odwykowej, uczestnictwa w programie CIS, podjęcia prac społecznie użytecznych.

Celem zawierania kontraktów była szeroko rozumiana reintegracja zawodowa i społeczna. Osobom, które opuściły zakład karny i z powodu złego stanu zdrowia nie mogły być reintegrowane zawodowo, udzielano pomocy w zakresie kompletowania dokumentów i ustalania stopnia niepełnosprawności.

Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z 26 osobami zwolnionymi z zakładu karnego. Spośród osób, które opuściły w 2015 r. zakłady karne i zwróciły się o pomoc społeczną, 20 osób powróciło do własnych rodzin posiadających lokale mieszkalne.

Pracownicy MOPS na prośbę kierownictwa Zakładu Karnego w Stargardzie spotkali się 3-krotnie z grupami osób odbywających karę pozbawienia wolności i przekazywali informacje z zakresu spraw społecznych i funduszu alimentacyjnego, które mogą być przydatne w usamodzielnieniu się po opuszczeniu zakładu karnego.

5. Współdziałanie z Centrum Integracji Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Centrum Integracji Społecznej przy ul. Krasieńskiego 19 w Stargardzie w zakresie kierowania osób do zajęć w CIS wydając w tej sprawie decyzje po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

W zajęciach Centrum mogą brać udział osoby zagrożone wykluczeniem lub wykluczone społecznie, które własnym staraniem wykorzystując posiadane możliwości i zasoby, nie są w stanie prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie. Wskazane jest, by do Centrum trafiały osoby, które uczestniczyły w programach aktywizacyjno integracyjnych.

Działalność CIS uregulowana jest w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

W 2015 r. do programu reintegracji zawodowej i społecznej realizowanego przez CIS skierowano 63 osoby. CIS utworzył 4 grupy warsztatowe, w których szkoliło się i pracowało 106 osób, w tym 43 osoby kontynuowały uczestnictwo w CIS w oparciu o skierowania z 2014 r.:

- gastronomiczną,
- remontowo-budowlaną,
- opiekunek osób zależnych,
- porządkową.

Osoby uczestniczące w szkoleniu w okresie próbnym, trwającym 1 miesiąc otrzymały 50 % zasiłku dla bezrobotnych, a następnie przez okres 11 miesięcy, uczestnicząc w szkoleniach i zatrudnieniu socjalnym otrzymywały świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. 79 osób zostało objętych ubezpieczeniem zdrowotnym. Koszt przekazanych przez MOPS składek na ubezpieczenie zdrowotne – 23.079,00 zł.

6. Obsługa techniczno-organizacyjna Zespołu Interdyscyplinarnego

Zasady postępowania w związku z przemocą w rodzinie reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i przepisy wykonawcze.

Zarządzeniem Nr 77 / 2012 z dnia 29 lutego 2012 r. z późniejszymi zmianami Prezydent Miasta Stargard powołał Zespół Interdyscyplinarny, za którego obsługę techniczno-organizacyjną odpowiedzialny jest MOPS. Przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za wypełnianie „Niebieskich Kart” (pomoc społeczna, szkoły, policja, służba zdrowia, kuratorzy) po ich sporządzeniu, przekazują do Zespołu Interdyscyplinarnego, którego siedziba znajduje się w MOPS.

Zespół Interdyscyplinarny w 2015 r. odbył 21 posiedzeń, podczas których realizował procedury związane z przeciwdziałaniem przemocą w rodzinie. W 2015 r. wpłynęło 176 formularzy Niebieska Karta, z czego 32 jako kolejne zdarzenie w rodzinie. Zespół powołał 142 grupy robocze. Wydatki na obsługę wyniosły 2.240,70 zł.

7. Obsługa techniczna Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wydatki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi obejmują działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz program „Szkoła-Rodzina-Środowisko”.

Program „Szkoła-Rodzina-Środowisko” realizuje zespół psychologów i terapeutów.

Efekty ich pracy w 2015 r. zostały przedstawione w rozdz. III pkt. 4.7 niniejszego sprawozdania.

Na działalność Komisji w 2015 r. wydatkowana została kwota 169.035,56 zł.

Sfinansowano następujące zadania:

• wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi	81.765,20 zł,
• wynagrodzenie biegłych psychiatrów i psychologów	12.230,00 zł,
• zaliczki sądowe na biegłych	5.111,20 zł,
• koszty postępowania sądowego	630,00 zł,
• wynagrodzenie dla członków Komisji	64.540,00 zł,
• podróże służbowe	2.486,60 zł,
• pozostałe wydatki	2.272,56 zł,

Komisja w 2015 r. łącznie prowadziła 203 sprawy, w tym 108 wobec osób zgłoszonych w 2015 r. Komisja odbyła 53 posiedzenia.

VI. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej zdeterminowane są czynnikami zewnętrznymi i mogą ulegać zmianom zarówno w danym roku, jak i na przestrzeni kolejnych lat.

W przypadku wsparcia finansowego i usług, potrzeby są uzależnione najczęściej od: wzrostu lub spadku bezrobocia, ilości osób niepełnosprawnych lub długotrwale i ciężko chorych, wzrostu kosztów utrzymania (zakup żywności, wysokość opłat mieszkaniowych, itd.), postępującego rozpadu więzi rodzinnych (brak opieki nad osobami starszymi i opieki obojga rodziców nad dziećmi), bezdomności, ilości osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i hazardu, przemocy w rodzinie, posiadania przez osoby wykształcenia nieodpowiadającego potrzebom rynku pracy, lub braku wykształcenia, ilości przestępstw i osób osadzonych w zakładach karnych, itd.

1. Potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej.

Szczegółowe potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej na rok 2016 oszacowane zostały w oparciu o zdiagnozowane potrzeby oraz przewidywaną liczbę osób/rodzin, które mogą zwrócić się o pomoc w ciągu roku, jak również w oparciu o doświadczenia lat poprzednich, z uwzględnieniem sytuacji społeczno-gospodarczej, w szczególności możliwości rynku pracy.

Tabela 8. Potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej na 2016 r.

Formy pomocy	Potrzeby	Plan wydatków	Różnica
Usługi opiekuńcze	1.376.388,00	1.335.070,00	-41.318,00
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	47.000,00	66.000,00	19.000,00
Opłaty za domy pomocy społecznej	2.213.000,00	2.213.000,00	0,00
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	325.728,00	230.000,00	-9.728,00
Sprawienie pogrzebu	20.000,00	20.000,00	0,00
Pomoc państwa w zakresie dożywiania	1.420.000,00	1.120.000,00	-300.000,00
Zasiłki stałe	2.656.000,00	1.766.000,00	-890.000,00
Zasiłki okresowe	1.980.000,00	1.248.000,00	-732.000,00
Zasiłki celowe	575.000,00	575.000,00	0,00
Razem:	10.613.116,00	8.573.070,00	-2.040.046,00

Jak wynika z powyższej tabeli na realizację wypłat zasiłków z pomocy społecznej występuje brak kwoty 2.040.046,00 zł. Z uwagi na konieczność realizacji wypłat obligatoryjnych w ściśle określonych przepisami kwotach (zasiłki stałe oraz zasiłki okresowe w wys. nie niższej niż 50 %) oraz dotowaniem tych zadań przez administrację rządową, plan wydatków w ciągu roku zostanie zwiększony przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie do wysokości potrzeb. Spodziewane jest również zwiększenie planu w przypadku realizacji rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W przypadku zasiłków celowych wysokość pomocy jest uznaniowa i uzależniona od ogólnej sytuacji świadczeniobiorców i możliwości finansowych pomocy społecznej - zostanie zatem zrealizowana do wysokości środków zabezpieczonych w planie wydatków.

W przypadku usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych zaplanowano zrealizowanie niezbędnych ilości godzin świadczonych usług.

W pozycji opłaty za domy pomocy społecznej mimo zabezpieczenia w planie wydatków kwoty zgodnie z zapotrzebowaniem szacuje się, że potrzeby będą wyższe od przewidywanych o ok. 100. 000,00 zł.

2. Potrzeby szkoleniowe.

Z uwagi na interdyscyplinarność zagadnień, którymi zajmują się pracownicy pomocy społecznej oraz częstą zmianę przepisów prawnych, zachodzi konieczność ciągłego samokształcenia i brania udziału w szkoleniach, w tym BHP w zakresie załatwianych spraw.

W budżecie MOPS na szkolenia zaplanowane są środki w kwocie 53.183,00 zł, w tym na zajęcia superwizyjne dla pracowników socjalnych 16.000,00 zł, oraz na zakup prasy i literatury fachowej w kwocie 11.900 zł. W przypadku pojawienia się na rynku szkoleniowym szkoleń bezpłatnych albo dotowanych, pracownicy MOPS korzystać będą również z tej oferty.

3. Potrzeby związane z zabezpieczeniem funkcjonowania Ośrodka.

Potrzeby związane z utrzymaniem Ośrodka, z wyłączeniem wynagrodzeń i pochodnych oszacowano na 937 723,00 zł. Przewidziana w budżecie MOPS kwota powinna zapewnić regulowanie opłat, zakup usług i materiałów biurowych, wykonywanie drobnych remontów i napraw w stopniu niezbędnym. Nie przewidziano środków na zakupy inwestycyjne. Ewentualna wymiana sprzętu czy wyposażenia w związku z ich zużyciem zostanie przesunięta na przyszłe okresy.

4. Potrzeby w zakresie rozwoju usług na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej.

- Liczba osób bezdomnych utrzymuje się na wciąż wysokim poziomie. Liczba miejsc w dwóch istniejących na terenie miasta schroniskach jest ograniczona, a w okresach zimowych niewystarczająca. Osoby bezdomne (stargardzianie) są kierowane do schronisk poza powiatem, które coraz częściej sygnalizują problemy z wolnymi miejscami. Schroniska nie są przygotowane na przyjęcie osób niepełnosprawnych. Występuje zatem zapotrzebowanie na zwiększenie miejsc w schroniskach w okresie zimowym, jak również okresowe zabezpieczenie miejsc dla osób bezdomnych z orzeczeniem niepełnosprawności i przewlekłe chorych, które wymagają usług opiekuńczych na czas oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub na czas zdrowienia.
- Systematycznie wzrasta liczba osób ubiegających się o usługi opiekuńcze. Ośrodek zatrudnia dodatkowo do usług opiekuńczych osoby kierowane z PUP do prac w ramach robót publicznych i prac społecznie użytecznych. W przypadku zwiększenia popytu na usługi opiekuńcze i braku zainteresowania podmiotów zewnętrznych tego rodzaju pracą, rozważana jest możliwość zatrudnienia kolejnych opiekunek. Ponadto z uwagi na znaczny koszt odpłatności za usługi opiekuńcze zaproponowana zostanie zmiana uchwały Nr XV/143/07 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, szczegółowych warunków zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania.

VII. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Realizacja zadań.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.). W oparciu o art. 176 pkt 1 ww. ustawy Rada Miejska w Stargardzie Szczecińskim dnia 24 czerwca 2014 r. podjęła Uchwałę Nr XL/471/2014 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla miasta Stargard na lata 2014 – 2016. Program ten jest realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie oraz przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Niniejszy Program uwzględnia kierunki działań w trzyletniej perspektywie i jest spójny w szczególności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Stargard Szczeciński na lata 2014-2020. Nadrzędnym celem Programu jest przede wszystkim skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe Programu:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej, sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzicom z dysfunkcjami pomocy w ich przezwyciężeniu.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Tabela 9. Cel szczegółowy 1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (Szkoła dla Rodziców)	Liczba osób - 11
		• Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej (Szkoła Rodzenia)	Liczba osób – 155 i 79 towarzyszących
2.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży	• Instytucje i zakłady opiekuńczo-wychowawcze (żłobki miejskie, przedszkola)	Liczba dzieci – 1.143
		• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (zajęcia prowadzone w ramach reintegracji społecznej)	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach - 37
		• Placówki kulturalno-oświatowo-sportowe (Młodzieżowy Dom Kultury, Stargardzkie Centrum Kultury, Młodzieżowy Ośrodek Sportowy)	Liczba Dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych – 1.564
		• Szkoły (zajęcia prowadzone w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”)	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach „Promyk” – 4.284
		• Organizacje pozarządowe	Liczba rodzin/dzieci korzystających z oferty – 73
3.	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych i promocja modelu rodziny wielodzietnej	• Urząd Miejski, miejskie spółki oraz jednostki organizacyjne, podmioty niepubliczne	Liczba rodzajów ulg - 29

Osiągnięcie efektów powyższego Programu uzależnione jest od zaangażowania nie tylko instytucji i organizacji działających na terenie Miasta Stargard w jego realizację ale również od samych beneficjentów, do których ten Program jest kierowany.

Mając świadomość, że istotnym i efektywnym działaniem jest prowadzenie profilaktyki, kontynuowano w roku 2015 prowadzenie działalności dwóch programów, tj. „Szkoły dla Rodziców” oraz „Szkoły Rodzenia”.

Program „Szkoła dla Rodziców” prowadzony był przez psychologów i terapeutów zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach Programu Miejskiego „Szkoła-Rodzina-Środowisko”.

Nabór do Programu prowadzony był przez pracowników socjalnych MOPS oraz pedagogów stargardzkich szkół, a także poprzez rozpowszechnianie informacji o kolejnych edycjach zajęć w postaci plakatów rozwieszonych w szkołach.

W roku 2015 odbyła się jedna edycja Programu. Udział w zajęciach wzięło 11 osób.

Zajęcia w Szkole dla Rodziców odbywały się raz w tygodniu i trwały półtorej godziny. W ramach zajęć rodzice zdobywali niezbędną wiedzę z zakresu m.in. funkcjonowania rodziny.

Program „Szkoła Rodzenia” prowadzony był przez Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stargardzie przy ul. Wojska Polskiego 27. Z oferty zajęć skorzystało 155 osób i 79 osób towarzyszących. Informacje na temat „Szkoły Rodzenia” dostępne były w każdej placówce leczniczej na terenie miasta.

Kolejnym zadaniem w ramach działań profilaktycznych było wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży. Działania obejmowały wsparcie w procesie opieki i wychowania od najmłodszych lat dziecka. Realizatorami zadań były żłobki miejskie, przedszkola, szkoły, placówki kulturalno-oświatowe, organizacje pozarządowe, MOPS. Instytucje i organizacje w ramach swych działań zapewniały opiekę, proces edukacyjny oraz wspierały proces wychowawczy dziecka. Ich działania obejmowały też organizację czasu wolnego – jako alternatywę dla tzw. ulicy. Realizatorem zadania z zakresu rozwijania systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnej był Urząd Miejski, miejskie spółki, jednostki organizacyjne oraz podmioty niepubliczne. Wskaźnikiem dla osiągnięcia celu była liczba rodzaju ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych.

Do korzystania ze wsparcia w postaci ulg i zniżek uprawnieni są członkowie rodzin zamieszkujących na terenie Stargardu i składających się z rodziców/jednego rodzica mających na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do ukończenia 24. roku życia w przypadku gdy dziecko uczy się lub studiuje.

Do tych rodzin zalicza się także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z uprawnień mogą korzystać rodzice, jeżeli sąd nie odebrał im władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci. Stargardzka Karta Dużej Rodziny i Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny wydawane są w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Stargardzie przy ul. Czarnieckiego 17. Karty wydawane są bezpłatnie.

Działania z zakresu wspierania rodziny kierowane są do wszystkich mieszkańców miasta Stargard, którzy korzystają z niej zgodnie z własnymi potrzebami. Można zauważyć wzrost zainteresowania poszczególnymi ofertami kierowanymi do rodzin np. udział w zajęciach oferowanych przez placówki kulturalno-oświatowe. Zwiększająca się liczba uczestników zajęć może świadczyć o trafności oferty przygotowanej dla mieszkańców.

Natomiast do rodzin ze stwierdzonymi dysfunkcjami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych kierowane są zintensyfikowane działania mające na celu wyrównanie deficytów bądź ich kompensowanie.

Udzieloną pomoc rozgraniczyć można na: monitoring, poradnictwo rodzinne, prawne, socjalne, psychologiczne, terapię, asystenturę.

Jest to kompleksowe wsparcie dla rodzin obejmujące wszystkie występujące problemy. Z analizy poniżej przedstawionych danych wynika, że rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze korzystają z oferowanego wsparcia i w związku z tym liczba korzystających z oferty jest wciąż znaczna.

Tabela 10. Cel szczegółowy 2. Zapewnienie rodzinom z dysfunkcjami pomocy w ich przezwyciężaniu.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomagane (p.s.u., CIS)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej – 2.403, Liczba rodzin z dziećmi – 779 Liczba rodzin z dziećmi, w których zdefiniowano problemy w wypełnianiu funkcji opiek.-wychowawczych: 101 świadczeń rodzinnych – 4.232 świadczeń alimentacyjnych - 660 dodatków mieszkaniowych – 1.788 stypendium szkolnego - 741 Liczba rodzin korzystających z zatrudnienia wspomagane: PSU – 230, CIS – 63 Liczba monitorowanych rodzin dysfunkcyjnych - 101
		Szkoły (dożywianie w ramach zajęć w świetlicach "Promyk")	Liczba dzieci objętych dożywianiem – 4.282 i dostarczonych bułek do szkół 80.651 szt.
		Organizacje pozarządowe (np. PKPS, Centrum Socjalne Caritas)	Liczba świadczeniobiorców – 85 dzieci
2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność)	Miejski Ośrodek Pomocy społecznej (Zespół ds. przemocy i pomocy psychologiczno-terapeutycznej)	Liczba dorosłych objętych terapią - 99 Liczba dzieci objętych terapią - 122 Liczba porad: - psychologicznych – 1.641 - prawnych – 1.125 - socjalnych – 1.879
		Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych Dzieci i Młodzieży	Liczba osób dorosłych, dzieci i młodzieży objętych terapią - 58
		Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Liczba osób objętych terapią - 352
		Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem – 203 w tym 108 zgłoszone w 2015
		Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty pomocy – 1.304
3.	Stworzenie możliwości szybszego dostępu do lokali komunalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej	STBS	Liczba rodzin, które otrzymały lub zamieniły lokal komunalny w związku z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej - 0
4.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - 68
			Liczba rodzin wspierających - 0 Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej - 0

5.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych monitoringiem - 12
6.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin	Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta - 176
		Szkolne Grupy Konsultacyjne działające w ramach Programu „Szkoła Rodzina, Środowisko”	Liczba rodzin objętych pracą Grup - 50

Do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych niezbędne jest w pierwszym rzędzie zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny, tzn. świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz możliwości podjęcia pracy w ramach zatrudnienia wspomagane.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2015 r. wynosiła 2.403 rodziny, w tym 779 rodzin z dziećmi. W 101 rodzinach zdiagnozowano problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dla porównania w roku 2014 liczba rodzin objętych pomocą społeczną wynosiła 2.345, w tym 808 rodzin z dziećmi, a w 110 rodzinach zidentyfikowano problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Zauważyć można, że w porównaniu z rokiem 2014 wzrosła ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy, równocześnie zmniejszyła się liczba rodzin z dziećmi korzystająca z pomocy oraz liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Fakt, iż maleje liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze jest m.in. wynikiem pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych. Efektem tej pracy jest szybkie identyfikowanie problemów w rodzinie, podejmowanie adekwatnych działań przez pracownika socjalnego lub odpowiedniego specjalistę.

Kolejnym z zaplanowanych zadań było stworzenie możliwości szybszego dostępu do lokali komunalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej. Zadanie zostało zrealizowane poprzez zmianę uchwały Rady Miejskiej odnośnie przydziału lokali komunalnych zgodnie z którą rodziny mające powyższe problemy mogą uzyskać mieszkanie. W 2015 r. nie wystąpiła konieczność skorzystania z tej oferty.

Z zestawienia zawartego w tabeli nr 10 pkt 2 wynika, że duża część mieszkańców miasta, korzystała z oferty psychologicznej, prawnej czy socjalnej, wiele osób podejmowało terapię oraz korzystało z pomocy grup wsparcia aby dokonać zmian w swym życiu. Można zatem wnosić, że wsparcie w takiej postaci należy kontynuować w latach następnych.

MOPS zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapewniał rodzinom przeżywającym trudności, wsparcie i pomoc asystenta rodziny.

- Łączna liczba rodzin objętych pracą asystentów - 68, w tym:
  - do 3 m-cy – 5,
  - powyżej 3 do 12 m-cy – 32,
  - powyżej 1 roku – 31.
- Łączna liczba rodzin, z którymi asystenci zakończyli współpracę – 29, w tym:
  - ze względu na osiągnięte cele – 12,
  - ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodziny (w tym zmiana miejsca zamieszkania) – 4,
  - ze względu na brak efektów – 13.
- Liczba rodzin, w których pomimo zakończonej współpracy prowadzony był monitoring – 12.

Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 14 miesięcy.

Czas pracy asystentów jest długotrwały. Wynika to z faktu, że w rodzinach tych występują problemy sprzężone. Członkowie rodzin odznaczają się znacznym deficytem umiejętności społecznych, na co nakładają się często zaburzenia psychiczne i upośledzenie umysłowe.

Asystent rodziny w sytuacji kiedy zakończył pracę z rodziną w związku ze zrealizowanym planem pracy, prowadził w tej rodzinie monitoring sytuacji rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym.

Zgodnie z art. 176 pkt 3 ppkt b i c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednym z zadań Gminy jest powoływanie rodzin wspierających i tworzenie placówek wsparcia dziennego.

W 2015 r. nie powołano rodzin wspierających z uwagi na to, że pracownicy socjalni i asystenci prowadząc rozeznanie w środowisku nie wyłonili takich osób, które byłyby z bezpośredniego otoczenia dziecka i miały odpowiednie predyspozycje wychowawcze.

Interdyscyplinarne podejście pracowników różnych instytucji do rozwiązywania problemów rodzin rozwijane było poprzez pracę w Zespole Interdyscyplinarnym d.s. Przemocy w Rodzinie i grupach roboczych oraz w zakresie realizacji Miejskiego Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”, który obejmuje swym działaniem trzy wskazane w nim obszary.

W zakresie Szkoła, każda ze stargardzkich szkół podstawowych i gimnazjalnych ma ofertę zajęć popołudniowych (obejmuje też poczęstunek) dla dzieci i młodzieży z terenu miasta.

Funkcję placówek wsparcia dziennego pełnią świetlice socjoterapeutyczne działające w ramach Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach obszaru Rodzina-Środowisko prowadzone są zajęcia terapeutyczne, Szkoła dla Rodziców oraz poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS we współpracy ze szkołami. Pracownicy socjalni uczestnicząc w pracach grup roboczych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz w spotkaniach Szkolnych Grup Konsultacyjnych zyskują lub poszerzają wiedzę na temat rodzin wykazujących deficyty umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, co może powodować przyspieszenie udzielenia stosownej pomocy.

Tabela 11. Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną - 5
2.	Udział w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji dziecka	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba spotkań zespołów - 116
3.	Interdyscyplinarne działania uwzględniające przyczyny umieszczania dziecka w pieczy zastępczej, w tym pomoc: - socjalna - specjalistyczne poradnictwo - dostęp do mieszkań komunalnych	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny - 9

Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia dziecka, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-edukacyjnych.

W ramach współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Stargardzie pracownicy socjalni brali udział w okresowej ocenie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.

W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej bądź rodzinnym domu dziecka oceny dokonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oceny dokonuje zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Efektem pracy zarówno instytucji jak i rodzin jest powrót 9 dzieci do domów rodzinnych oraz adopcja 1 dziecka.

Asystenci zobligowani są również do wspierania i pomocy rodzinom biologicznym, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej na rzecz ich powrotu do środowiska rodzinnego.

W 2015 r. w pieczy zastępczej przebywało łącznie - 201 dzieci, w tym w pieczy:

- instytucjonalnej - 51 z 29 rodzin,
- rodzinnej - 150 ze 109 rodzin,
w tym:
  - 113 dzieci w 85 rodzinach spokrewnionych,
  - 17 dzieci w 11 rodzinach zastępczych niezawodowych,
  - 29 dzieci w 12 rodzinach zastępczych zawodowych.

Z rozeznania przeprowadzonego w 2015 r. przez pracowników socjalnych w zakresie sytuacji rodzin biologicznych wynikało, że:

- 4 rodziców przebywało za granicą,
- 33 rodziny odmówiły współpracy z asystentem,
- z 11 rodzinami nie udało się nawiązać kontaktu a na pismo przesłane pocztą nie zareagowały, tj. nie skontaktowały się z MOPS.
- 5 osób przebywało w zakładach karnych,
- 11 osób nie przebywało na terenie Stargardu,
- 1 dziecko z 1 rodziny adoptowano,
- do 5 rodzin powróciło 9 dzieci,
- 12 rodzin wyraziło zgodę na współpracę z asystentem rodziny i zostali objęci wsparciem,
- 6 rodzin wyraziło zgodę na współpracę z asystentem, ale wsparcia nie otrzymało z uwagi na brak wskazań (ocena pracownika socjalnego),
- 7 rodziców było pozbawionych praw rodzicielskich,
- 9 rodzicom nie zaproponowano współpracy z asystentem z uwagi na to, że byli nieletni lub wykazywali deficyt umysłowy,
- 7 rodziców biologicznych nie żyje,

- 13 dzieci ukończyło 18 lat,
- w przypadku 23 rodzin pracownicy socjalni nie mieli informacji o aktualnym adresie zamieszkania.

Wydatki związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyniosły 756.286,17 zł., w tym:

Wspieranie rodziny - koszt 175.354,99 zł.

Koszt związany był z wypłatą wynagrodzeń i pochodnych, zakupem materiałów biurowych, itd. dla asystentów rodziny.

MOPS zatrudniał 4 asystentów rodziny (4 etaty) realizujących powierzone obowiązki w zadaniowym systemie pracy.

W 2015 r. Ośrodek pozyskał środki na częściowe sfinansowanie kosztów wynagrodzeń asystentów rodziny w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – dotacja w wysokości 59.125,00 zł.

Pieczą zastępczą – koszt 580.931,18 zł.

Wydatki obejmowały współfinansowanie pobytu 110 dzieci pochodzących z 85 rodzin w pieczy:

- instytucjonalnej – 35 dzieci, w tym:
  - 13 dzieci w pierwszym roku pobytu,
  - 5 dzieci w drugim roku pobytu,
  - 17 dzieci w trzecim roku pobytu,
  - w łącznej kwocie 368.952,33 zł.
- rodzinnej – 75 dzieci, w tym:
  - 23 dzieci w pierwszym roku pobytu,
  - 26 dzieci w drugim roku pobytu,
  - 26 dzieci w trzecim roku pobytu,
  - w łącznej kwocie 211.978,85 zł.

W oparciu o obowiązujące przepisy odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wynosi: w pierwszym roku pobytu – 10 %, w drugim roku pobytu – 30 %, w trzecim roku pobytu – 50 % kosztów utrzymania.

2. Potrzeby związane z realizacją zadań.

Potrzeby na 2016 r, związane z realizacją Programu:

- wskazane byłoby zatrudnienie terapeuty zajęciowego w celu wsparcia pracy asystenta z osobami z deficytem intelektualnym,
- w przypadku umieszczenia w 2016 r. kolejnych dzieci w pieczy zastępczej może wystąpić brak środków finansowych na pokrycie kosztów ich utrzymania.

VIII. Dodatki mieszkaniowe.

1. Dodatki mieszkaniowe.

Przyznawanie i wypłatę dodatków mieszkaniowych reguluje ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2013 r. poz. 966 z późn. zm.).

Dodatki mieszkaniowe wypłacane są ze środków budżetu gminy.

Stanowią formę pomocy dla osób, które nie są w stanie pokryć wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania.

Pomoc ta ma charakter częściowy, co oznacza, że osoba, której przyznano dodatek musi ponosić i uiszczać we własnym zakresie (z własnego budżetu) pozostałą, poza dodatkiem mieszkaniowym część opłat związanych z utrzymaniem lokalu. W przypadku nie wnoszenia opłat przez okres 2 miesięcy, dodatek jest wstrzymywany, a po uregulowaniu tych zaległości, wypłata dodatku jest wznowiana.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom mającym tytuł prawny do lokalu, a także osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego pod warunkiem, że oczekują one na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny. Od 2010 roku osoby, które utraciły tytuł prawny do lokalu lecz uczestniczą w Programie i zasadach udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją podpisując kontrakt socjalny bądź ugodę z Zarządcą, również mogą korzystać z dodatku mieszkaniowego, gdy dotrzymują zobowiązań wynikających z zawartego kontraktu lub ugody.

W 2015 r. w ramach realizacji ww. Programu **115** rodzin otrzymało dodatek mieszkaniowy.

Obok tytułu prawnego wymagane jest także faktyczne zamieszkiwanie w lokalu, przez co rozumie się taką sytuację, gdy dana osoba przebywa w konkretnym mieszkaniu z zamiarem stałego pobytu tj. chodzi o miejsce, gdzie koncentrują się wszystkie jej sprawy osobiste i majątkowe, choćby nawet przerwa w faktycznym przebywaniu w miejscu zamieszkania spowodowana była studiami, odbywaniem służby wojskowej, czy pobytem w zakładzie karnym.

Przyznanie dodatku uzależnione jest od średniego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskanego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku (do 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% w gospodarstwie wieloosobowym; najniższa emerytura obowiązująca od marca 2015 roku to kwota **880,45 zł**), powierzchni zajmowanego lokalu oraz od wysokości miesięcznych wydatków na lokal.

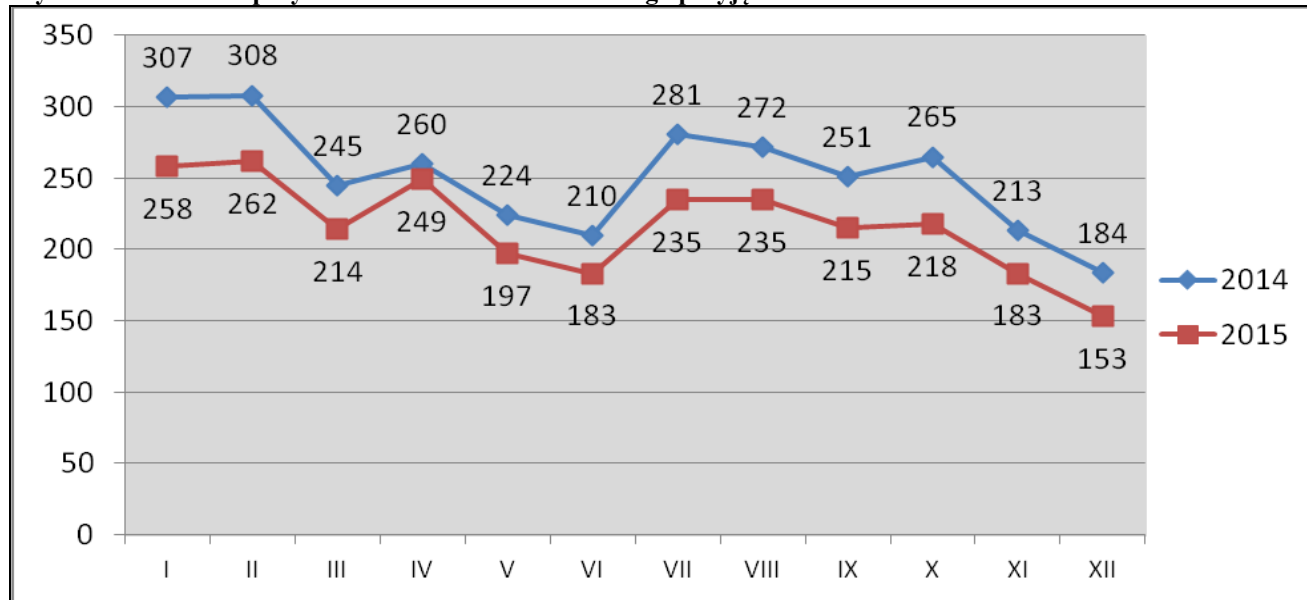
Ustawa dopuszcza odstępstwa, zarówno jeśli dochód jest wyższy od przyjętego, jak i w sytuacji, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego przekracza powierzchnię normatywną lokalu o 30%. Wysokość dodatku mieszkaniowego uzależniona jest od wysokości wydatków ponoszonych na utrzymanie mieszkania oraz od miesięcznego dochodu brutto w gospodarstwie domowym na jedną osobę. Jeżeli wnioskodawcy przysługuje dodatek mieszkaniowy, a w jego mieszkaniu nie ma centralnego ogrzewania, ciepłej wody lub instalacji gazu przewodowego, to wówczas naliczany jest ryczałt na zakup opału, stanowiący część dodatku mieszkaniowego, który wypłaca się wnioskodawcy.

Decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy wydawane są na okres 6 miesięcy. Ewentualne zmiany danych zawartych we wniosku lub deklaracji złożonej przez wnioskodawcę, które nastąpiły w okresie 6 miesięcy od dnia przyznania dodatku mieszkaniowego nie mają wpływu na wysokość wypłacanego dodatku mieszkaniowego.

W 2015 roku przyjęto 2.602 wniosków (w 2014 r. – 3.020) od 1.788 rodzin (w 2014 r. – 2.075).

Ilość przyjętych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego w latach 2014 – 2015 przedstawia wykres nr 1.

Wykres 1. Wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego przyjęte w latach 2014-2015

Poniesione wydatki na wypłatę dodatków mieszkaniowych z uwzględnieniem zwrotów nienależnie pobranych świadczeń obrazuje tabela nr 12.

Tabela 12. Struktura wypłaconych dodatków mieszkaniowych

Kategorie zasobów lokalowych	2015 r.			2014 r.		
	Liczba dodatków	Kwota dodatków (zł)	Średnia kwota dodatku (zł)	Liczba dodatków	Kwota dodatków (zł)	Średnia kwota dodatku (zł)
1) komunalne	4.616	912.208,74	197,62	5.606	1.212.583,23	216,30
a) podnajem kat. „E”, „Ea”	1.803	737.803,96	409,21	1.768	758.623,66	429,09
2) spółdzielcze	3.253	486.150,18	149,45	4.060	654.575,69	161,23
3) wspólnoty mieszkaniowe	2.964	554.469,30	187,07	3.189	618.899,37	194,07
4) prywatne	11	1.571,31	142,85	5	1.535,95	307,19
5) TBS	464	146.872,47	316,54	657	221.087,87	336,51
6) inne	1.970	789.317,10	400,67	1.929	804.820,61	417,22
Ogółem	15.081	3.628.393,06	240,59	17.214	4.272.126,38	248,18

Jak wynika z powyższej tabeli w ogólnej strukturze wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2015 r. najwyższy udział 25,14 % stanowiły dodatki mieszkaniowe na lokale komunalne, zaś najniższy oscylujący na poziomie 0,04% stanowiły dodatki mieszkaniowe na lokale prywatne. Ogółem ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2015 roku w stosunku do 2014 roku zmniejszyła się o 2.133, a kwota wypłat zmalała o 643.733,32 zł.

Na podstawie danych ujętych w tabeli należy stwierdzić, że w 2015 roku w stosunku do 2014 roku spadek zarówno ilości, jak też kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych wystąpił w odniesieniu do mieszkań:

- komunalnych - liczba dodatków mieszkaniowych zmniejszyła się o 990, a kwota wypłaconych świadczeń o 300.374,49 zł,
- spółdzielczych - liczba dodatków mieszkaniowych zmniejszyła się o 807, a kwota wypłaconych dodatków o 168.425,51 zł,
- wspólnot mieszkaniowych - liczba dodatków zmniejszyła się o 225, a kwota wypłat o 64.430,07 zł,
- TBS Sp. z o.o. - liczba dodatków zmniejszyła się o 193, a kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych o 74.215,40 zł.

Podstawowymi czynnikami oddziaływującymi na powstanie takiego zjawiska była mniejsza ilość wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego złożonych przez wnioskodawców zamieszkujących w lokalach komunalnych, spółdzielczych, wspólnot mieszkaniowych, wchodzących w skład zasobów TBS Sp. z o.o., a także wyższe dochody gospodarstw domowych wnioskodawców.

Natomiast wzrost ilości wypłaconych dodatków mieszkaniowych przy jednoczesnym spadku kwoty wypłat zauważa się w następujących zasobach lokalowych:

- podnajem kat. „E” i „Ea” – liczba dodatków mieszkaniowych wzrosła o 35, natomiast kwota wypłat o 20.819,70 zł zmniejszyła się,
- prywatno-czynszowe (tabela 12 poz. 6) – liczba dodatków mieszkaniowych wzrosła o 41, a kwota wypłaconych dodatków zmniejszyła się o 15.503,51 zł.

Zasadniczą przyczyną, która wywarła wpływ na zaistnienie tej sytuacji była wyższa ilość wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego złożonych przez wnioskodawców, jak również wyższe dochody gospodarstw domowych wnioskodawców.

Porównując w ujęciu dynamicznym ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2015 roku w stosunku do 2014 roku można zauważyć, że najwyższy spadek oscylujący na poziomie 29,38% nastąpił w zasobach TBS Sp. z o.o., zaś największy wzrost kształtujący się na poziomie 120% wystąpił w zasobach prywatnych, co jednak nie miało znaczącego wpływu na ogół wypłaconych świadczeń.

Średnia kwota przyznanego dodatku mieszkaniowego wyniosła **240,59 zł** (w 2014 r. 248,18 zł).

Ogółem wydano 3.366 decyzji administracyjnych,

w tym:

• przyznających	-	2.469,
• odmownych	-	88,
• umarzających postępowanie	-	28,
• weryfikacyjnych	-	781 (wstrzymujące, wznowiające, wygaszające).

Postępowanie weryfikacyjne toczyło się w wyniku rozpatrywania 1.170 pism dotyczących wnioskodawców w sprawie przyznanego dodatku mieszkaniowego.

Ponadto 17 wniosków pozostawiono bez rozpoznania z uwagi na braki w dokumentach przedstawionych przez wnioskodawców, które nie zostały usunięte pomimo wystosowanego wezwania, co nie pozwoliło na rozpatrzenie wniosków, a tym samym wydanie ostatecznych decyzji.

Dokonano 99 wezwań wnioskodawców celem uzupełnienia braków w dokumentach oraz wydano 216 zaświadczeń dotyczących wypłat dodatków mieszkaniowych.

Pracownicy socjalni MOPS przeprowadzili 204 wywiady środowiskowe u wnioskodawców ubiegających się o dodatek mieszkaniowy.

Dodatki mieszkaniowe przekazywane były na konta 62 administratorów mieszkań. Większość wypłacanych ryczałtów na zakup opału stanowiących część dodatku mieszkaniowego na wniosek wnioskodawców zostało przekazanych na konta zarządców, co miało znaczący wpływ na zmniejszenie zaległości wnioskodawców w opłatach za zajmowany lokal.

2. Zryczałtowany dodatek energetyczny

Z dniem 01.01.2014 roku wprowadzono nowe świadczenie, którym jest zryczałtowany dodatek energetyczny. Przyznawanie i wypłatę zryczałtowanego dodatku energetycznego reguluje ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.).

Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966 z późn. zm.), która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dodatek energetyczny wynosi miesięcznie 1/12 kwoty rocznej dodatku energetycznego ogłaszanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Wysokość dodatku energetycznego na kolejne 12 miesięcy ogłasza minister właściwy do spraw gospodarki, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

W okresie od dnia 01 stycznia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku wysokość dodatku energetycznego dla gospodarstwa domowego wynosiła:

- prowadzonego przez osobę samotną - 11,36 zł miesięcznie,
- składającego się z 2 do 4 osób – 15,77 zł miesięcznie,
- składającego się z co najmniej 5 osób - 18,93 zł miesięcznie.

W okresie od dnia 01 maja 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku wysokość dodatku energetycznego dla gospodarstwa domowego:

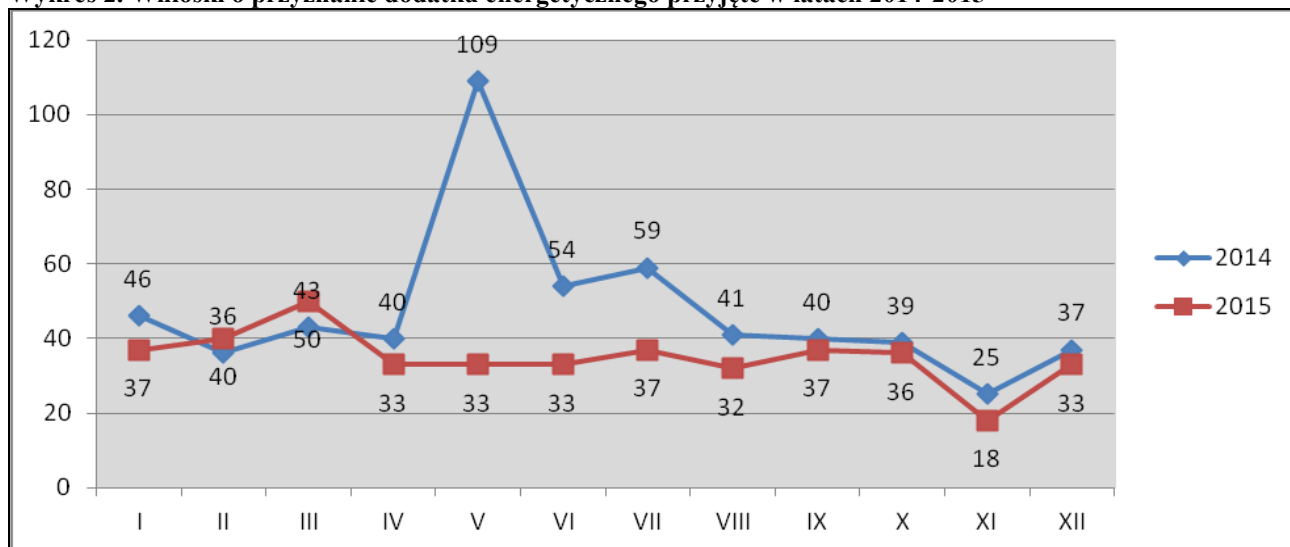
- prowadzonego przez osobę samotną - wynosiła 11,09 zł miesięcznie,
- składającego się z 2 do 4 osób – wynosiła 15,40 zł miesięcznie,
- składającego się z co najmniej 5 osób - wynosiła 18,48 zł miesięcznie.

Wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, które zostało zlecone do wykonania gminie. Źródłem jego finansowania jest dotacja celowa z budżetu państwa obejmująca również koszt obsługi realizacji wypłat dodatku energetycznego w wysokości 2% zrealizowanych wypłat tego świadczenia.

Zryczałtowany dodatek energetyczny jest przyznawany wnioskodawcy będącemu odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej na okres przyznanego dodatku mieszkaniowego.

Wypłata dodatku energetycznego zgodnie z wolą wnioskodawcy wyrażoną w składanym wniosku o przyznanie zryczałtowanego dodatku energetycznego następuje w formie przelewu na rachunek bankowy wnioskodawcy lub na rachunek przedsiębiorstwa energetycznego, albo gotówką w kasie MOPS (wyłącznie, gdy lokal wnioskodawcy jest wyposażony w licznik przedpłatowy, a wnioskodawca nie posiada rachunku bankowego).

W 2015 roku przyjęto 419 wniosków (w 2014 r. – 569) od 247 rodzin (w 2014 r. – 293).

Wykres 2. Wnioski o przyznanie dodatku energetycznego przyjęte w latach 2014-2015

Na podstawie przedstawionego wykresu zauważa się, iż w miesiącu maju 2014 roku wystąpił wzrost ilości przyjętych wniosków o przyznanie dodatku energetycznego. W tym to miesiącu 69 wnioskodawców złożyło wniosek o dodatek energetyczny na okres przyznanego dodatku mieszkaniowego po 30 kwietnia 2014 roku.

Realizację wypłat dodatków energetycznych przedstawia tabela nr 2.

Tabela 13. Struktura wypłaconych dodatków energetycznych

Gospodarstwa domowe z uwzględnieniem ilości osób w gospodarstwie	2015 r.		2014 r.	
	Liczba dodatków	Kwota wypłaconych dodatków (zł)	Liczba dodatków	Kwota wypłaconych dodatków (zł)
Gospodarstwo prowadzone przez osobę samotną	975	10.901,85	624	7.088,64
Gospodarstwo składające się z 2 do 4 osób	1.229	19.093,84	887	13.987,99
Gospodarstwo składające się z co najmniej 5 osób	254	4.734,42	264	4.997,52
Ogółem	2.458	34.730,11	1.775	26.074,15

Jak wynika z powyższej tabeli w ogólnej strukturze wypłaconych dodatków energetycznych w 2015 roku najwyższy udział 54,98% stanowiły dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób, zaś najniższy kształtujący się na poziomie 13,63% stanowiły dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób. Ogółem ilość wypłaconych dodatków energetycznych w 2015 roku w stosunku do 2014 roku wzrosła o 683, a kwota wypłat zwiększyła się o 8.655,96 zł.

W oparciu o dane zawarte w tabeli można stwierdzić, że w 2015 roku w stosunku do 2014 roku przyrost zarówno ilości, jak również kwoty wypłaconych dodatków energetycznych nastąpił w dwóch grupach gospodarstw domowych, mianowicie:

- gospodarstwo prowadzone przez osobę samotną – liczba dodatków zwiększyła się o 351, a kwota zrealizowanych świadczeń wzrosła o 3.813,21 zł,
- gospodarstwo składające się z 2 do 4 osób – liczba dodatków energetycznych zwiększyła się o 342, a kwota wypłaconych dodatków wzrosła o 5.105,85 zł.

Tendencję spadkową obserwuje się w odniesieniu do gospodarstw składających się z co najmniej 5 osób. W 2015 roku w stosunku do 2014 roku liczba dodatków energetycznych zmniejszyła się o 10, a kwota wpłat o 263,10 zł.

Dokonując porównania w ujęciu dynamicznym ilości wypłaconych dodatków energetycznych w 2015 roku w stosunku do 2014 roku można zauważyć, iż najwyższy wzrost oscylujący na poziomie 56,25% wystąpił w gospodarstwach prowadzonych przez osobę samotną, co może świadczyć o zwiększonym zainteresowaniu tym świadczeniem przez te gospodarstwa domowe, ze względu na trudniejszą sytuację finansową.

W 2015 roku ogółem wydano 604 decyzje administracyjne, w tym:

- przyznające - 419,
  - zmieniające - 183,
- (ze względu na zmianę wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od 01.05.2015 roku do 30.04.2016 roku),
- zmieniające - 2
- (ze względu na zmianę sposobu wypłaty dodatku energetycznego na wniosek strony).

W 2015 roku na realizację tego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie otrzymał dotację w wysokości 35.424,71 zł, w tym 34.730,11 zł na wypłatę dodatków energetycznych, 694,60 zł na koszt obsługi związany z realizacją wypłat dodatków energetycznych. W 2015 roku przyznany odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej dodatek energetyczny wypłacono w formie przelewu na kwotę 32.911,13 zł, gotówką w kasie MOPS na kwotę 1.818,98 zł.

IX Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.

1. Świadczenia rodzinne.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późniejszymi zmianami) określa warunki nabywania prawa oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych.

Świadczenia rodzinne obejmują:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na dojazd do szkoły lub zamieszkanie w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły),
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

Ponadto ustawą z dnia 30 kwietnia 2014 r. wprowadzono od 15.05.2014 r. zasiłki dla opiekunów przysługujące osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 01 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek rodzinny w okresie od 01.01.2015 r. do 31.10.2015 r. przysługiwał, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty **574 zł** lub **664 zł** w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 01.11.2015 r. nastąpiła zmiana wysokości progu dochodowego uprawniająca do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami i wynosi **674 zł** na osobę w rodzinie lub odpowiednio **764 zł** gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia albo 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują, gdy przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego.

Świadczenia rodzinne przyznawane są na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku.

W 2015 r. ze świadczeń rodzinnych korzystało **4.395** rodzin, łącznie z rodzinami otrzymującymi zasiłek dla opiekuna (2014 r. – 4.396 rodzin).

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wypłacany był dla **1.660 rodzin** (w roku 2014 – 1.678 rodzin). W roku 2015 od miesiąca listopada nastąpiła zmiana wysokości wypłacanych kwot zasiłku rodzinnego i niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego. Kwoty zasiłków rodzinnych przedstawia tabela nr 14 i tabela nr 15.

Tabela 14. Kwoty świadczeń rodzinnych.

ZASIŁEK RODZINNY		
Okres obowiązywania	Wyszczególnienie	Kwota
od 01.11.2012 r. do 31.10.2015 r.	na dziecko do ukończenia 5 roku życia	77 zł
	na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	106zł
	na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	115 zł

Tabela 15. Kwoty świadczeń rodzinnych od listopada 2015 r.

ZASIŁEK RODZINNY		
Okres obowiązywania	Wyszczególnienie	Kwota
od 01.11.2015 r.	na dziecko do ukończenia 5 roku życia	89 zł
	na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	118zł
	na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	129 zł

Ilość dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16. Ilość dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego.

Wyszczególnienie	2015	2014
Ogółem ilość dzieci, z tego:	3.170	3.279
• do 5 roku życia	889	897
• od 5 do 18 roku życia	1.950	2.001
• od 18 do 24 roku życia	331	381

Wysokość niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego od miesiąca listopada 2015 r. uległa zmianie w stosunku do roku 2014. Wysokości te przedstawia tabela nr17.

Tabela 17. Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń.

DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO		
1.Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu :	Kwota	Okres pobierania
urodzenia dziecka	1.000 zł	jednorazowo
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400 zł	miesięcznie
samotnego wychowywania dziecka w okresie:		
do 31.10.2015r.	170 zł	na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci,
od 01.11.2015r.	185zł	na dziecko, nie więcej jednak niż 370 zł na wszystkie dzieci
do 31.12.2015r	250 zł	na dziecko niepełnosprawne, nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci,
od 01.11.2015r	265zł	na dziecko niepełnosprawne, nie więcej niż 530 zł na wszystkie dzieci,
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej w okresie:		
do 31.10.2015r.	80 zł	na trzecie i następne dziecko
od 01.11.2015r.	90 zł	
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w okresie:		
do 31.10.2015r.	60 zł	miesięcznie na dziecko do 5 lat
od 01.11.2015r.	80 zł	
do 31.10.2015r.	80 zł	miesięcznie na dziecko od 5 do 24 lat
od 01.11.2015r.	100 zł	
rozpoczęcia roku szkolnego	100 zł	jednorazowo (wypłacany w miesiącu wrześniu)
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (zamieszkanie lub dojazd) w okresie :		
do 31.10.2015r.	90 zł lub 50 zł	miesięcznie, pobierany przez 10 miesięcy (wrzesień-czerwiec)
od 01.11.2015r.	105 zł lub 63 zł	
2.Zasilek pielęgnacyjny	153 zł	miesięcznie
3.Świadczenie pielęgnacyjne		
od 01.01.2015r. do 31.12.2015r.	1.200 zł	miesięcznie
4.Specjalny zasiłek opiekuńczy	520 zł	miesięcznie
5.Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	1.000 zł	jednorazowo
6. Zasilek dla opiekuna	520 zł	miesięcznie

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasilek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Zasilek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości **153 zł** miesięcznie i nie jest zależny od kryterium dochodowego. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje na czas nieokreślony chyba, że orzeczenie zostało wydane na czas określony; wówczas przysługuje do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Zasilek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, jak również osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.

W roku 2015 zasiłki pielęgnacyjne wypłacane były dla **2.536 osób** (rok 2014 – 2.677 osób).

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: 1. matce albo ojcu, 2. opiekunowi faktycznemu dziecka, 3. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z podjęcia pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje również osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, w przypadku, gdy łącznie spełnione są następujące warunki :

- a) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletnimi lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- b) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- c) nie ma osób wymienionych wyżej lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne nie jest zależne od kryterium dochodowego. W roku 2015 wypłacane było dla **216** osób uprawnionych (2014 r. 198 osób uprawnionych).

W roku 2015 świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało w wysokości **1.200 zł** miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki nie przekracza kwoty **664 zł** (do 31.10.2015 r.) i **764 zł** (od 01.11.2015r.) na osobę. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości **520 zł** miesięcznie.

W roku 2015 specjalny zasiłek opiekuńczy pobierało **79** osób uprawnionych (rok 2014 – 53 osoby uprawnione).

Zasiłek dla opiekuna - przysługuje osobom, które pobierały świadczenie pielęgnacyjne i utraciły do niego prawo z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji administracyjnej ustalającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłek dla opiekuna nie jest zależny od kryterium dochodowego.

Przesłanką uzasadniającą przyznanie zasiłku dla opiekuna jest spełnienie warunków jakie uprawniały do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.

Do przesłanek tych zalicza się między innymi:

- rezygnację lub niepodejmowanie zatrudnienia z uwagi na sprawowaną opieką nad osobą niepełnosprawną;
- legitymowanie się osoby niepełnosprawnej orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- brak uprawnień osoby sprawującej opiekę, między innymi do świadczeń emerytalno-rentowych.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje w wysokości **520 zł** miesięcznie.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna mógł być złożony najpóźniej do 15 września 2014 r. tj. w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 15 maja 2014 r. Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalane było na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku dla opiekuna ustalane było do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia. Po 15.09.2014 r. prawo do zasiłku dla opiekuna może być ustalone na wniosek tylko tym osobom, które utraciły prawo do tego zasiłku (po 15.09.2014 r.) w związku z upływem daty ważności orzeczenia a nowe orzeczenie o niepełnosprawności uprawnia do dalszego pobierania zasiłku dla opiekuna.

W roku 2015 zasiłek dla opiekuna pobierało **165** osób uprawnionych w roku 2014 - 212 osób uprawnionych).

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługiwała w 2015r. matce, ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 1.922 zł. Wniosek o wypłatę zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Jednorazowa zapomoga przysługiwała, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży i co najmniej jeden raz w każdym trymestrze ciąży. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje w wysokości **1.000 zł**. W roku 2015 jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka wypłacona była dla **500** osób uprawnionych (rok 2014 – 472 osoby uprawnione).

Wydatki poniesione w 2015 r. na wypłatę świadczeń rodzinnych oraz ilość wypłaconych świadczeń w porównaniu do 2014 roku przedstawia tabela nr 18.

Tabela 18. Wydatki na świadczenia i świadczeniobiorcy.

Wyszczególnienie	2015 r.		2014 r.	
	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	3.008.521	29.754	3.067.407	30.844
Dodatki do zasiłków rodzinnych z dodatków ogółem z tytułu:	1.477.131	11.427	1.496.898	11.750
▪ urodzenia dziecka	167.000	167	154.000	154
▪ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	190.734	490	216.188	561
▪ samotnego wychowywania dziecka	387.974	2.173	391.820	2.247
▪ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	176.240	2.195	172.220	2.225
▪ rozpoczęcia roku szkolnego	182.600	1.826	195.200	1.952
▪ podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	14.753	190	10.670	151
▪ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	357.830	4.386	356.800	4.460
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami ogółem	4.485.652	41.181	4.564.305	42.594
Zasiłki pielęgnacyjne	4.053.123	26.491	4.283.388	27.996
Świadczenia pielęgnacyjne	2.812.080	2.354	1.599.675	2.167
Specjalny zasiłek opiekuńczy	358.350	697	213.062	414
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	500.000	500	472.000	472
Zasiłek dla opiekuna	910.816	1.756	1.562.203	3.196
Razem:	13.120.021	72.979	12.694.633	76.839

Z analizy powyższej tabeli wynika, że ogółem mimo zmniejszenia ilości wypłacanych świadczeń o 5,03 % kwota wypłacanych świadczeń wzrosła o 3,35 %. Spowodowane było to przede wszystkim wzrostem ilości wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych w podwyższonej w stosunku do 2014 r. wysokości, wzrostem ilości wypłacanych specjalnych zasiłków opiekuńczych a przede wszystkim zmianą od 01.11.2015 r. wysokości wypłacanych zasiłków rodzinnych oraz niektórych dodatków do zasiłków rodzinnych.

Mniejsza ilość wypłacanych zasiłków dla opiekuna wynika z faktu, iż świadczenie to dotyczy tylko osób, które nabyły do tego zasiłku prawo na podstawie wniosków złożonych do 14.09.2014r. Wobec powyższego nie ma możliwości przyznania prawa do tego zasiłku nowym osobom. Osoby uprawnione z różnych powodów tracą prawo do tego świadczenia (śmierć osoby uprawnionej, śmierć osoby nad którą sprawowana jest opieka, rezygnacja z pobierania tego świadczenia, podjęcie pracy).

Łączna wartość wydatków po uwzględnieniu zwrotów bieżących nienależnie pobranych świadczeń w wysokości **37.341 zł** w roku 2015 wynosi **13.082.680 zł.** (rok 2014 – 13.149.281 zł). W sprawach świadczeń rodzinnych w roku 2015 wydano 3.714 decyzji administracyjnych.

Ponadto wydano 573 zaświadczenia w różnych celach. Większość wydanych zaświadczeń dotyczyła osób ubiegających się o świadczenia rodzinne za granicą.

Z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych odzyskano kwotę 84.858 zł.

Stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń na koniec 2015 r. wyniósł 86.507 zł.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego

Każde państwo członkowskie Unii Europejskiej przewiduje w swoim ustawodawstwie pomoc dla rodziny, jeśli znajdzie się ona w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki zasadom koordynacji rodzina otrzymuje pomoc bez względu na to, w jakim kraju UE przebywa, a w jakim pozostali członkowie rodziny. Należy jednak spełnić wymagania, jakie nakładają przepisy kraju, w którym osoba przebywająca jest zatrudniona.

Osoby, które mieszkają i wykonują pracę w jednym państwie korzystają z ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego na podstawie wewnętrznych przepisów tego państwa. Przepisy te regulują ich prawa i obowiązki w ramach systemu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym mieszkają. Kiedy osoby te wyjeżdżają za granicę, w celu wykonywania pracy zarobkowej lub zamieszkania, przepisy wewnętrzne nie wystarczają dla zapewnienia im takiej ochrony. Gwarancję ochrony można wówczas uzyskać dopiero dzięki aktom prawa międzynarodowego w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to regulacje prawne, które uzupełniają prawo wewnętrzne danego państwa, chroniąc osoby wykonujące pracę za granicą przed utratą ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego. Regulacje te - poprzez zapewnienie harmonijnego współistnienia systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw - służą ochronie interesów osób przemieszczających się w celu podejmowania zatrudnienia i posiadających okresy zatrudnienia przebyte na terytorium różnych państw.

Przepisy o koordynacji są nadrzędne nad przepisami krajowymi. W Unii Europejskiej regulacje dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zawarte zostały w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady i stosowane są bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich Unii oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandii, Lichtensteinie i Norwegii) oraz w Szwajcarii.

Jedynym organem właściwym do wydawania decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją zabezpieczenia społecznego jest marszałek województwa.

W ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego na podstawie decyzji wydanych przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego w roku 2015 z kwoty ogółem wypłaconych świadczeń, wypłacono łącznie **93.619 zł** ; z tego :

- zasiłek rodzinny	8.998 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1.800 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	600 zł
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.920 zł
- zasiłek pielęgnacyjny	17.901 zł
- świadczenie pielęgnacyjne	62.400 zł.

W roku 2015 nastąpił wzrost wypłaconych świadczeń na podstawie ww. decyzji o 30.723 zł. (kwota wypłaconych świadczeń w roku 2014 wynosiła 62.896 zł).

Osoby zobowiązane do zwrotu świadczeń rodzinnych na podstawie decyzji Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego dokonały zwrotu kwoty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w wysokości **11.167 zł**.

Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne przyznawane są osobom, którym decyzją przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna.

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie są opłacane za osoby, które w dniu złożenia wniosku o przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna posiadają 25-letni okres ubezpieczenia niezbędny do nabycia uprawnień emerytalnych.

Składka zdrowotna nie przysługiwała, jeśli osoba objęta była ubezpieczeniem z innego tytułu, np. z tytułu pracy zarobkowej małżonka.

Tabela 19. Wydatki na składki FUS i zdrowotne.

Wyszczególnienie	2015 r.		2014 r.	
	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	3.821	921.168	5.052	746.733
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	2.305	162.962	1.734	96.278
Razem:	6.126	1.084.130	6.786	843.011

Wzrost kwot opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i odpowiednio zdrowotne spowodowany był opłaceniem składek za osoby pobierające świadczenia według stawek obowiązujących w roku 2015 w wyższej wysokości (np.: wysokość składki na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne wzrosła z 220,16 zł miesięcznie w roku 2014 do 330,24 zł w roku 2015 a odpowiednio składka na ubezpieczenie zdrowotne wzrosła z 72 zł miesięcznie na 108 zł.).

2. Fundusz alimentacyjny i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późniejszymi zmianami) łączy elementy funduszu alimentacyjnego sprzed 2004 roku oraz obowiązującego do września 2008 r. systemu zaliczek alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego środkami finansowymi z budżetu państwa.

Warunki i tryb otrzymania świadczeń:

- bezskuteczna egzekucja alimentów przez co najmniej dwa miesiące,
- dochody rodziny nieprzekraczające 725 zł (netto) miesięcznie na osobę w rodzinie,
- osoba uprawniona nie ma ukończonych 18 lat lub 25 lat , jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo,

- świadczenia wypłacane są w kwocie zasądzonych alimentów, nie wyższej jednak niż 500 zł na osobę uprawnioną (dziecko),
- świadczenia przyznawane są na okres od 1 października do 30 września następnego roku.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy poczynając od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego mają zarówno dzieci wychowywane przez samotnych rodziców, jak i dzieci z rodzin pełnych.

Za bezskuteczną uważa się egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w kwocie aktualnie zasądzonych alimentów, bez względu na wielkość zaległych zobowiązań dłużnika wobec osoby uprawnionej; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego z miejsca zamieszkania dłużnika, np. w przypadku braku umowy międzynarodowej pomiędzy Polską i państwem, w którym dłużnik zamieszkuje,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

W sprawie funduszu alimentacyjnego wydano **1.154** decyzje administracyjne.

Wypłacono 9.858 świadczeń alimentacyjnych na kwotę 3.671.067 zł. Po uwzględnieniu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń, faktyczne wydatki wyniosły 3.664.999,64 zł.

W roku 2015 świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane były dla **660** rodzin na **951** osób uprawnionych (w roku 2014 - 697 rodzin na 1.004 osoby uprawnione).

Zasady postępowania wobec dłużników alimentacyjnych określa ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika: 1) zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny; 2) informuje właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego.

Od 1 stycznia 2012 r. w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił: 1) złożenia oświadczenia majątkowego, 2) zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, 3) bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, odmówił przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych — organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie wydaje się wobec dłużnika alimentacyjnego, który przez okres ostatnich

6 miesięcy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów.

Jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego, dołączając odpis tej decyzji, oraz składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.).

Od 18.09.2015 r. po otrzymaniu kolejnego wniosku o podjęcie działań dotyczącego tego samego dłużnika alimentacyjnego organ właściwy dłużnika przeprowadza z dłużnikiem alimentacyjnym wywiad alimentacyjny oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe. W przypadku gdy organ właściwy dłużnika ustali na podstawie wywiadu alimentacyjnego lub oświadczenia majątkowego, że sytuacja dłużnika nie uległa zmianie, lub w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwi przeprowadzenie tego wywiadu lub odmówi złożenia oświadczenia majątkowego, organ właściwy dłużnika nie informuje właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego ani nie wszczyna postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli poprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy.

Od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r. figurowało **751** dłużników alimentacyjnych dla których Prezydent Miasta Stargard był organem właściwym dłużnika ze względu na jego miejsce zamieszkania.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2015 r.

- przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego - 147 osób,
- zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy - 59 osób,
- poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego - 76 osób,
- wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - 205 osób,
- wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (decyzje prawomocne) - 84 osoby,
- wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - 223 osoby,
- złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK – 259 osób,
- złożenie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego – 259 osób.

Sposób załatwienia spraw przez prokuraturę:

- odmowa wszczęcia dochodzenia w 210 przypadkach,
- umorzenie dochodzenia w 21 przypadkach,
- informacja o wszczęciu postępowania w 2 przypadkach,
- przesłanie aktu oskarżenia do sądu w 4 przypadkach,
- zawieszenie dochodzenia w 1 przypadku.

W pozostałych przypadkach do dnia 31.12.2015 r. prokuratura nie podjęła decyzji (postępowanie w toku).

Na dzień 31.12.2015 r. zadłużenie z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych na osoby uprawnione posiadało 975 dłużników alimentacyjnych (zamieszkujących na terenie miasta Stargard i poza miastem Stargard).

Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosił 20.177.087 zł. W 2015 r. dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu świadczeń z funduszu alimentacyjnego na kwotę 457.141 zł oraz odsetek ustawowych w kwocie 167.184 zł (łącznie kwota zwrotu 624.325 zł).

Dochód własny gminy stanowi kwota 169.708 zł.

W stosunku do roku 2014 nastąpił wzrost zwróconych kwot o 1,5 %. (łączna kwota zwrotu w roku 2014 – 614.834 zł w tym odsetki – 140.339zł).

Ponadto dokonano zwrotu zadłużenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej na łączną kwotę 45.228 zł, z czego 50% stanowi dochód gminy.

Od 18 września 2015 r. kwoty otrzymane z tytułu zwrotu należności przypadających od dłużnika alimentacyjnego zaliczane są w pierwszej kolejności na spłatę odsetek a następnie na spłatę należności głównej. W związku z powyższym odzyskane kwoty w większości będą stanowiły dochód Skarbu Państwa.

Od 01.07.2015 r. istnieje obowiązek zgłaszania dłużników alimentacyjnych do wszystkich biur informacji gospodarczych. Na dzień 31.12.2015 r. zgłoszonych zostało 911 dłużników alimentacyjnych.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych ma na celu odzyskanie wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Od 01.10.2008 r. do 17.09.2015 r. egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadził komornik sądowy oraz zwrotu należności dochodzono w drodze postępowania administracyjnego. Od 18.09.2015 r. należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. Organ właściwy wierzyciela przyłącza się do postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego wobec dłużnika alimentacyjnego lub składa wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

W okresie od 01.10.2015 r. do 31.12.2015 r. złożono 1.586 wniosków.

Wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w 2015 r. wyniosły 1.060.408 zł.

X. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.

Na podstawie uchwały nr XXIX/345/2013 r. Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy-Miasto Stargard Szczeciński” z późniejszymi zmianami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie w zakresie przyjmowania wniosków i wydawania decyzji w sprawie stypendiów i zasiłków szkolnych od 15 lipca 2013 r.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wnioski w sprawie stypendiów szkolnych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych przyznawane są na okres wrzesień-czerwiec kolejnego roku. Wnioski przyjmowane są do dnia 15 września danego roku, a dla uczniów kolegiów do dnia 15 października. W szczególnych przypadkach wnioski mogą być przyjmowane po upływie ustawowych terminów.

Wysokość stypendium uzależniona jest od kryterium uprawniającego do pomocy społecznej, tj. 456 zł na osobę w rodzinie :

- do 50 % kryterium dochodowego tj. do 228,00 zł/257,00 zł wynosząc 174,90 zł/194,70 zł,
- pow. 50% do 70 % kryterium dochodowego tj. od 228,01 zł do 319,20 zł / 257,01 zł do 359,80 zł wynosząc 159,00 zł / 177,00 zł,
- pow. 70 % do 100 % kryterium dochodowego tj. od 319,21 zł do 456,00 zł / 359,81 zł do 519,00 zł wynosząc odpowiednio 143,10 zł / 159,30 zł.

Dodatkowo za każdą okoliczność: bezrobocie, niepełnosprawność , ciężką lub długotrwałą chorobę, wielodzietność, brak umiejętności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, rodzina niepełna lub zdarzenie losowe do stypendium doliczane jest do X.2015 r. po 5,30 zł, od XI.2015 r. po 5,90 zł tj. równowartość 5% kwoty zasiłku rodzinnego wynoszącego 106 zł.

W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. stypendia i zasiłki szkolne otrzymywało 741 uczniów a w okresie wrzesień-grudzień 2015 r. z tej formy pomocy korzystało 705 uczniów.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. uprawnionych do pobierania stypendium było 705 uczniów, w tym:

- ze szkół podstawowych - 396,
- z gimnazjów - 168,
- ze szkół ponadgimnazjalnych - 141.

Pomoc w formie zasiłków szkolnych otrzymało 2 uczniów.

Łącznie na stypendia i zasiłki szkolne w 2015 r. przeznaczono 1.115.808,24 zł, w tym na:

- stypendia: 1.114.808,24 zł (środki z dotacji 891.846,59zł + środki własne 222.961,65 zł),
- zasiłki szkolne 1.000 zł (środki z dotacji 800,00 zł + środki własne 200,00).

Spis tabel:

Tabela 1. Struktura wydatków budżetowych na realizację zadań w 2015 r.	7
Tabela 2. Analiza porównawcza 2015/2014.....	8
Tabela 3. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze.....	10
Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.....	11
Tabela 5. Struktura wydatków – zadania własne i zlecone.	12
Tabela 6. Pomoc rzeczowa i finansowa w ramach Programu.	25
Tabela 7. Powody przerwania bądź rezygnacji z prac społecznie użytecznych.....	33
Tabela 8. Potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej na 2016 r.....	37
Tabela 9. Cel szczegółowy 1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.	39
Tabela 10. Cel szczegółowy 2. Zapewnienie rodzinom z dysfunkcjami pomocy w ich przezwyciężaniu.....	41
Tabela 11. Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	43
Tabela 12. Struktura wypłaconych dodatków mieszkaniowych.....	47
Tabela 13. Struktura wypłaconych dodatków energetycznych	50
Tabela 14. Kwoty świadczeń rodzinnych.	52
Tabela 15. Kwoty świadczeń rodzinnych od listopada 2015 r.	52
Tabela 16. Ilość dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego.	52
Tabela 17. Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń.	53
Tabela 18. Wydatki na świadczenia i świadczeniobiorcy.	56
Tabela 19. Wydatki na składki FUS i zdrowotne.	58

Spis wykresów:

Wykres 1. Wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego przyjęte w latach 2014-2015	47
Wykres 2. Wnioski o przyznanie dodatku energetycznego przyjęte w latach 2014-2015	50